

IPI – "INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING", d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

**STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBavljenim tehničkim
pregledima u periodu 1.7. - 30.9.2014. godine i stručne teme**

Stručni bilten broj 28

STRUČNI BILTEN – IPI

Zenica, oktobar/listopad 2014. godine

Izdavač: Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

Za izdavača: dr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
dr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Akif Smailhodžić, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Adis Imamović, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Redakcijski odbor: prof. dr. Sabahudin Ekinović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. Nermina Zaimović-Uzunović, dipl. ing.
mašinstva/strojarstva
prof. dr. Safet Brdarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Recenzenti: doc. dr Sabahudin Jašarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
(Mašinski fakultet u Zenici)
van. prof. dr. Mustafa Mehanović, dipl. ing. saobraćaja/prometa
(Fakultet za saobraćaj i komunikacije Sarajevo)

Lektor: mr. sc. Dragana Agić, dipl. iur

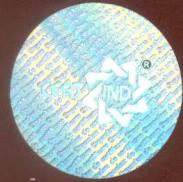
Pripremio: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa

Štampa/Tisak: Štamparija Fojnica

Za Štampariju/Tiskaru: Šehzija Buljina

Tiraž: 400 komada

**CERTIFIKAT
VALIDAN POD
USLOVOM
GODIŠNJE
VIZE**

ANNUAL VISA UNTIL
OCTOBER
2013

ANNUAL VISA UNTIL
OCTOBER
2014

CERTIFIKACIONO TIJELO

Details regarding the present certificate can be obtained by contacting CERTIND SA. Telephone: +4021.313.36.51 // E-mail: office@certind.ro
Counterfeiting of the present certificate is punished according to the applicable laws.

EN ISO/IEC 17021: 2011
Accreditation certificate
no. SM 041/ 2012

CERTIFIKAT

CERTIND

Potvrđuje da je organizacija:

INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING

Sjedište : Bosna i Hercegovina, Fakultetska 1, 72000 Zenica

dokumentovala, implementirala i održava

SISTEM MENADŽMENTA BEZBEDNOSTI INFORMACIJA

u skladu sa zahtjevima

ISO / IEC 27001:2005

za sljedeće aktivnosti:

Kontrola vozila i registrarskih tablica na STPV u FBiH putem aTEST aplikacije i navedene baze izrađene od strane firme aNET, kao i matičnih knjiga o evidenciji podataka uposlenih na STPV koju vodi IPI Institut za privredni inženjer, stručna institucija za nadzor rada stanica tehničkih pregleda vozila (STPV) po Ugovoru sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija BiH.

Certifikat broj: 350 SI

Datum odobrenja: 05.10.2012

Datum isteka: 05.10.2015 pod uslovom godišnje vize

Planirani datum recertifikacije: 05.10.2015

DIREKTOR

Dumitru Radut dipl. Ing.

Certifikaciono tijelo zadržava pravo da suspenduje ili povuče certifikat ukoliko u toku nadzornih provjera utvrdi da organizacija ne poštuje određene zahtjeve.

**CERTIFIKAT
VALIDAN POD
USLOVOM
GODIŠNJE
VIZE**

ANNUAL VISA UNTIL
OCTOBER 2013

ANNUAL VISA UNTIL
OCTOBER 2014

CERTIFIKACIONO TIJELO

Details regarding the present certificate can be obtained by contacting CERTIND SA. Telephone: +4021.313.36.51/ E-mail: office@certind.ro
Counterfeiting of the present certificate is punished according to the applicable laws.

EN ISO/IEC 17021: 2011
Accreditation certificate
no. SM 041/2012

CERTIFIKAT

CERTIND

Potvrđuje da je organizacija:

INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING

Sjedište : Bosna i Hercegovina, Fakultetska 1, 72000 Zenica

dokumentovala, implementirala i održava

SISTEM MENADŽMENTA KVALITETOM

u skladu sa zahtjevima

ISO 9001: 2008

za sljedeće aktivnosti:

Istraživanje i eksperimentalni razvoj
u prirodnim i tehničkim naukama.

Certifikat broj: **5884 C**

Datum odobrenja: 05.10.2012

Datum isteka: 05.10.2015 pod uslovom godišnje vize

Planirani datum recertifikacije: 05.10.2015

**DIREKTOR
Dumitru Radut dipl. Ing.**

Certifikaciono tijelo zadržava pravo da suspenduje ili povuče certifikat ukoliko u toku nadzornih provjera
utvrdi da organizacija ne poštuje određene zahtjeve.

O NAMA:

„IPI – Institut za privredni inženjering“ Zenica

„Institut za privredni inženjering“ je osnovan 27.04.2004. godine na osnovu Ugovora o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću, a registrovan Rješenjem o upisu subjekata u sudski registar, broj: U/I-658/04 od 10.05.2004. godine.

„Institut za privredni inženjering“ Zenica je firma za istraživanje i eksperimentalni razvoj, planiranje i projektovanje, konsalting i edukaciju. Osnovan je sa idejom da se promovišu naučni i stručni potencijali, akumulirana znanja i iskustva, i infrastruktura Mašinskog fakulteta i Univerziteta u Zenici.

IPI – Institut čine dva odjela:

- Odjel „Inženjering“
- Odjel „Centar za vozila“

Odjel Inženjering

Aktivnosti ovog odjela su slijedeće:

- izrada: studija i elaborata, razvojnih i biznis planova, programa, projekata i druge tehničke dokumentacije;
- konsalting o: tehničko-tenološkim i ekonomsko-finansijskim pitanjima, uvođenju i razvoju proizvoda, izboru opreme i investiranju, tržišnom nastupu i promocijnim aktivnostima;
- laboratorijske usluge obrade i ispitivanja;
- izvođenje programa obuke i osposobljavanja.

Stalni poslovi Odjela Inženjeringa su:

1. Dio poslova na organizovanju i realizaciji Međunarodnog naučno-stručnog skupa „Tendencije u razvoju mašinskih konstrukcija i tehnologija – TMT“, koji se održava svake godine;
2. Dio poslova na organizovanju i realizaciji Međunarodnog naučno-stručnog skupa „QUALITY“, koji se održava svake druge godine;
3. Dio poslova na organizovanju i realizaciji Međunarodnog naučno-stručnog skupa „ODRŽAVANJE“, koji se održava svake druge godine;
4. Projektovanje potrebno pri atestiranju motornih i priključnih vozila;
5. Jednokratni poslovi koji se rade za razne korisnike od 2004. godine:

4.1 Studije i elaborati, razvojni i biznis planovi, programi, projekti i druga tehnička dokumentacija:

- Studija privrednog razvoja ZE-DO kantona (u saradnji sa Ekonomskim institutom Sarajevo),
- Rekonstrukcija čelične konstrukcije presipnog tornja pogona za pečenje klinkera u Cementari „Kakanj“ u Kakanju,
- Glavni rudarski projekat površinskog kopa dijabaza „Papratnica“ kod Zavidovića,
- Elaborat o uticaju na okoliš pri eksploataciji dijabaza na površinskom kopu „Papratnica“ kod Zavidovića,
- Dopunski rudarski projekat površinskog kopa krečnjaka „Drenik“ Srebrenik,
- Istraživanje i definisanje tehničko-tehnoloških parametara za program osvajanja proizvodnje automobilskih rezervoara za plinska goriva u firmi „Metalno“ Zenica – Faza 1,
- Izvedbeni projekat za proizvodnju pet željezničkih vagona nosivosti 100 tona za „Arcelor Mittal“ Zenica,
- Analiza pogonskog stanja ventilatora dimnih plinova M22 i ventilatora primarnog zraka M23 u firmi „Natron-Hayat“ Maglaj,
- Dopunski rudarski projekti za površinske kopove „Plješevac“ i „Zobov dol“ za firmu „House Milos“ Sarajevo.

4.2 Konsalting o tehničko-tehnološkim i ekonomsko-finansijskim pitanjima, uvođenju i razvoju proizvoda, izboru opreme i investiranju, tržišnom nastupu i promocijnim aktivnostima:

- Nostrifikacija i revizija projektno-tehničke dokumentacije Elektročeličane u kompaniji „Arcelor Mittal“ Zenica,
- Tehnička dokumentacija i izdavanje atesta za mašinu za vertikalno bušenje u RMU „Kakanj“ u Kakanju,
- Periodični pregledi utovarivača i devet mašina sa pribavljanjem upotrebnih dozvola u firmi „House Milos“ Sarajevo,
- Periodični pregled betonare u firmi „House Milos“ Sarajevo,
- Ocjena stanja mlinu žitarica stočne hrane u firmi „Brovis“ Visoko,
- Ispitivanje – dijagnostičko mjerjenje i ocjena stanja na ventilatoru dimnih plinova M22 u firmi „Natron-Hayat“ Maglaj.

4.3 Laboratorijske usluge obrade i ispitivanja:

- Lasersko dovođenje u osu reduktora sa sjekirom na sjekirostroju u firmi „Natron-Hayat“ Maglaj,
- Umjeravanje vibro stola i mješalice (nivo vibracija i broj obrtaja) u Fabrici cementa Lukavac,
- Mjerenje tačnosti mašina u firmi „Alloy Wheels“ Jajce.

4.4 Organizacija naučno-stručnih skupova i izvođenje programa obuke i stručnog ospozobljavanja:

- Obuka i polaganje stručnih ispita za rukovanje termoenergetskim postrojenjima za radnike u kompaniji „Arcelor Mittal“ Zenica,
- Instruktivna nastava i polaganje stručnih ispita za voditelje stanica tehničkog pregleda i kontrolore tehničke ispravnosti vozila,
- Seminar o osnovama modeliranja u programu NX 4 za UNIS-PRETIS Vogošća
- TECHNO – EDUCA 2007 i TECHNO – EDUCA 2008,
- Obuka zaposlenika u drvorerađivačkim firmama u regiji Centralna BiH za CNC programiranje i rad sa kompjuterski upravljanim obradnim centrom za preradu drveta,
- Izrada Zbornika radova sa Business Development Conference Zenica 2008.

Usluge Instituta temelje se na primjeni i korištenju akumuliranih znanja i iskustava iz domaćih i inozemnih izvora, te stvaralaštva, sposobnosti i motivaciji saradnika, iza kojih stoje brojni naučnoistraživački radovi i uspješno realizovani projekti. Ustanovljena dugoročna poslovno-tehnička saradnja sa Mašinskim fakultetom i Univerzitetom u Zenici omogućuje Institutu značajne prednosti, koje se ogledaju i u slijedećem:

- multidisciplinarni timovi stalnih saradnika sa naučnim i stručnim zvanjima, višegodišnjim iskustvom i rezultatima u naučnoistraživačkom radu,
- upotreba savremene i certificirane opreme za tehnološka ispitivanja, procjene i razvoj,
- veze sa drugim domaćim i inozemnim naučnoistraživačkim i obrazovnim institucijama,
- ponuda cjelevitih usluga, od ideje do realizacije.

Naš rad zasnivamo na projektnoj organizaciji i u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima. Zavisno od područja na koje se odnosi konkretan zadatak odnosno istraživački projekat, angažujemo kompetentne multidisciplinarne timove eksperata.

Odjel Centar za vozila

Period 2007.-2012.

Vlada Federacije BiH je na 178. sjednici održanoj 14.11.2006. godine donijela Odluku o prijenosu javnih ovlaštenja iz oblasti rada stanica tehničkog pregleda na Institut („Službene novine Federacije BiH“, br. 80/06). Poslije toga pripremljen je, i usaglašen, tekst Ugovora o međusobnim pravima i obavezama Ministarstva prometa i komunikacija FBiH i Instituta iz osnova obavljanja

prenesenih poslova koji se odnose na rad stanica tehničkog pregleda vozila, na koji je Vlada Federacije BiH dala saglasnost (178. sjednica održana 21.12.2006.) a njegovo potpisivanje obavljeno je u Sarajevu u ponedjeljak 12. februara 2007. godine.

Prema Ugovoru o međusobnim pravima i obavezama Ministarstva prometa i komunikacija FBiH i

Instituta iz osnova obavljanja prenesenih poslova koji se odnose na rad stanica tehničkog pregleda vozila, dio djelatnosti, koje je Federalnog ministarstvo prenijelo na Institut sastoji se u:

1. stručnom osposobljavanju kontrolora tehničke ispravnosti vozila, voditelja stanica tehničkog pregleda i drugih osoba koje rade na stručnim poslovima tehničkog pregleda;
2. periodičnoj provjeri znanja kontrolora tehničke ispravnosti vozila i drugih osoba koje rade na stručnim poslovima tehničkog pregleda;
3. kontroli izvršenog baždarenja opreme kojom se vrši kontrola tehničke ispravnosti vozila;
4. obradi podataka i izradi analiza iz oblasti tehničkog pregleda vozila;
5. izradi pisanih uputstava i informacija i stručnih publikacija iz oblasti tehničkog pregleda vozila;
6. uvezivanju stanica za tehnički pregled vozila i drugih zainteresovanih subjekata u jedinstven informatički sistem vezan za poslove tehničkog pregleda vozila;
7. praćenju propisa iz oblasti kontrole ispravnosti vozila koje donose susjedne zemlje, Evropska unija i druge međunarodne organizacije;
8. saradnji sa stručnim, naučnim organizacijama, institutima, preduzećima i drugim pravnim licima iz oblasti tehničkog pregleda vozila.

U vezi prenesenih ovlaštenja na „Institut za privredni inženjering“ Zenica i stanice za tehnički pregled vozila su ovlašteni i dužni zajednički, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima kojima je regulisana ova oblast, provoditi sve potrebne mјere i aktivnosti za ostvarivanje skladnog i stručnog rada stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine, u cilju kvalitetnog izvršavanja poslova iz svoje nadležnosti. U tom smislu, stanice i Institut dužni su osigurati da se poslovi tehničkih pregleda organizuju kao jedinstveni sistem, i to na način koji će doprinijeti unapređenju sigurnosti prometa na cestama, te efikasnom i profesionalnom zadovoljavanju potreba vlasnika vozila.

Period 2012.-

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija BiH je prema Ugovoru o prijenosu javnih ovlaštenja za obavljanje dijela poslova iz nadležnosti Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, a koji se odnosi na rad stanica tehničkog pregleda vozila prenijelo Stručnoj instituciji IPI-Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica slijedeće poslove iz Ugovora broj: 01-27-631/12 potписанog 02.04.2012. godine i Aneksom II Ugovora o prenosu javnih ovlaštenja za obavljanje dijela poslova iz nadležnosti FMPIK, koji se odnose na rad stanica tehničkog pregleda vozila broj: 01-27-741/13; 01-1011-134/13 od 20.05.2013. godine.

Ti poslovi su:

1. dio poslova stručne edukacije kadrova za obavljanje poslova kontrolora tehničke ispravnosti vozila i drugih osoba koje rade na stručnim poslovima tehničkog pregleda i registracije motornih vozila i to:
  - a) iz oblasti opreme za STPV i procedura obavljanja tehničkog pregleda vozila;
  - b) vođenje matične knjige, izrada i distribucija licenci i pečata za voditelje i kontrolore uposlene na stanici tehničkog pregleda;
2. dio poslova organizovanja periodične provjere znanja voditelja stanica tehničkog pregleda, kontrolora tehničke ispravnosti vozila i drugog osoblja uposlenog na stanici tehničkog pregleda;
3. dio poslova organizovanja kontrole umjerenosti opreme kojom se vrši kontrola tehničke ispravnosti vozila (IPI Institut ove poslove radi na području: Unsko sanskog kantona, Srednje

bosanskog kantona/Kanton Središnja Bosna, Zeničko-dobojskog kantona);

4. dio poslova stručnog nadzora nad radom stanica tehničkog pregleda (IPI Institut radi na 63 stanice tehničkog pregleda sa područja: Unsko sanskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona, i Srednje bosanskog kantona/Kanton Središnja Bosna – bez 3 stanice tehničkog pregleda sa Općine Kiseljak);
5. dio poslova organizovanja uvezivanja stanica za tehnički pregled vozila i drugih zainteresiranih subjekata u jedinstven informatički sistem vezan za poslove tehničkog pregled vozila, kao i video-nadzornog sistema;
6. poslove štampanja i distribucije obrazaca obaveznih za stanice tehničkog pregleda po osnovu Zakona i podzakonskih propisa iz oblasti tehničke ispravnosti vozila donesenih na nivou Bosne i Hercegovine i/ili Federacije Bosne i Hercegovine;
7. dio poslova u cilju ostvarivanja saradnje sa stručnim, naučnim organizacijama, institutima, preduzećima i drugim pravnim licima iz oblasti tehničkog pregleda vozila;
8. dio poslova vezanih za davanje pisanih uputstava i informacija, te izradu stručnih publikacija iz oblasti tehničkog pregleda vozila;
9. na zahtjev organa koji vrši upravni nadzor nad radom stručne institucije iz stava 1. ovog člana, a najmanje dva puta godišnje, dostavlja izvještaje, podatke i dokumenta od značaja za vršenje upravnog nadzora;
10. osposobljavanje kandidata za voditelje stanice tehničkog pregleda i kontrolora tehničke ispravnosti vozila – STRUČNI ISPIT;
11. Informatičko praćenje rada radionica za tahografe prema aktivnostima iz Plana i programa aktivnosti;
12. Posao uspostavljanja EKO testa na stanicama tehničkog pregleda prema aktivnostima iz Plana i programa aktivnosti.
13. Posao uspostavljanja baze podataka za tahografe na stanicama tehničkog pregleda prema aktivnostima iz Plana i programa aktivnosti.

Više o nama možete dobiti kontaktirajući nas i prateći naš rad na službenoj web stranici stručne institucije.

OSNOVNI PODACI O STRUČNOJ INSTITUCIJI

Puni naziv: **Institut za privredni inženjering d.o.o.**

Skraćeni naziv: **IPI d.o.o.**

Adresa: **Fakultetska 1, 7200 Zenica, Bosna i Hercegovina**

Tel.: **+387 32/445-600; 445-662; 445-663, Fax: +387 32/445-601; 445-661**

Web: www.ipi.ba E-mail: info@ipi.ba

IZVOD IZ RECENZIJE

Opšti podaci o Biltenu

Bilten sadrži 64 stranica teksta i koncipiran je u 6 stručnih tema iz različitih oblasti povezanim sa djelatnošću IPI instituta, bezbjednošću saobraćaja, radu stanica za tehničke preglede i slično. Sadrži 24 Tabele, 4 slike i 5 grafikona koji dopunjavaju pojedine teme prikazane u Biltenu.

I ovaj broj biltena je kombinacija analize statističkih podataka o obavljenim tehničkim pregledima i stručnih tema vezanih za poslove, koje Institut za privredni inženjerинг obavlja, a koje se odnose na različite segmente saobraćaja, od sigurnosti do obuke u oblasti tehničkih pregleda te poboljšanja rada cijelokupnog sistema rada STP.

1. **Statistički pokazatelji o broju obavljenih pregleda sa analizom karakterističnih pokazatelja na tehničkim pregledima.** Ovaj dio je kao i do sada detaljno obrađen i osnovni je dio Biltena te nam nam detaljne informacije o broju obavljenih pregleda po vrstama i kategorijama vozila u FBiH u trećem kvartalu 2014 godine. Putem većeg broja tabela čitalac može steći uvid u kompletno stanje na području cijele FBiH kao i pojedinačno po kantonima. Ono što se može zapaziti čitajući ovaj dio Biltena i poredeći ga sa istim periodima u proteklim godinama jeste da je došlo do blagog povećanja u broju obavljenih pregleda, a podaci o starosnoj strukturi vozila nisu doživjeli nikakve pozitivne trendove, kao i uočeni broj neispravnosti po pojedinim sistemima i komponentama vozila. Takođe je primjetno da se pojedini problemi prenose iz jednog vremenskog perioda u drugi i da bi trebalo poduzeti sistemske mjere na uočenim problemima koji se dešavaju na stanicama TP. Ovaj dio je obogaćen novim podacima koji se odnose na oblike karoserija vozila koja su obavila tehničke preglede u ovom periodu, kao i podatke o prosječnoj starosti voznog parka po stanicama tehničkih pregleda. Svakako da ovo mogu biti interesantni podaci za one koji se detaljnije bave nekim od ovih područja.
2. Tema 3 je svakako veoma interesantna i direktno povezana sa prethodnim pregledom u dijelu koji se odnosi na uočene neispravnosti na vozilima kod obavljanja tehničkih pregleda. Iako se na ovo ukazuje već duži niz vremena i kroz pisanje u većem broj Biltena, nažalost ova problematika nije dovoljno shvaćena od strane osoblja koje radi na stanicama tehničkih pregleda. Podaci iz razvijenih zemalja ukazuju na povezanost broja kvarova i starosti vozila, što u našim uslovima nije ni blizu tih podataka. Ekonomski situacija, „borba“ za svako vozilo su samo neki od faktora koji utiču na ovo. Svakako da će institucije koje kontrolisu stанице за tehničke preglede kao i državni organi morati uložiti malo više vremena i truda da se ovo uredi na pravi način. Što prije to će biti manje problema, manje nesreća, manje poginulih i povrijeđenih.
3. Naredne dvije teme su blisko povezane. U temi 5 se obrađuju saobraćajne nesreće koje su imale povrijeđene i poginule na području ZE-DO kantona. Autor je na sistematičan način obradio i ukazao na kategorije koje su najviše izložene. Takođe se ukazalo i na veličine šteta koje nastaju u dijelu povreda i poginulih. Svakako tome treba dodati i štete koje nastaju na samim vozilima a koje nisu bile predmet ovog rada. Autor ukazuje da uzroke ovakvog stanja treba tražiti prije svega u Zakonskoj regulativi kao i u načinu primjene upravljačkih mjera. U temi broj 4 (prethodnoj) autor se bavio problemom međusobnih odnosa među učesnicima u saobraćaju, a ponajviše saobraćajnom kulturom učesnika, koja umnogome može smanjiti broj nesreća u saobraćaju. Promovisanje pozitivnih stavova u sigurnosti saobraćaja značajno utiče na unapređenje odnosa između učesnika u saobraćaju. Vozači koji svojim postupcima daju pozitivne primjere imaju veliko poštovanje od strane drugih učesnika u saobraćaju. Ovo je problematika koja bi se trebala učiti i primjenjivati kroz čitav život svih učesnika, a škole za obuku novih vozača bi trebale posvetiti posebnu pažnju ovoj temi.
4. Posljednja tema nam ukazuje na potrebu stalne modernizacije stanica za tehničke preglede i potrebu za njihovim praćenjem trendova koji se dešavaju u automobilskoj industriji. Automobili postaju sve savremeniji i da bih mogli da ih kontrolišemo moramo pratiti iste takve trendove u kontroli ali isto tako i u obuci osoblja koje radi na tim stanicama, jer nabavka samo nove opreme nije dovojna. Ovaj zadatak na sebe istovremeno na sebe moraju preuzeti kako stанице za tehničke preglede, u pogledu nabavke nove opreme i uređaja tako i tijela koja kontrolišu ove

stanice i vrše obuku osoblja u smislu stalne obuke i prečenja trendova. Obuke u inostranstvu, kod proizvođača vozila, posjete proizvođačima bi mogle i trebale postati dio nove prakse u radu na cjelokupnom području.

Zaključak:

Stručnoj instituciji IPI preporučujemo izdavanje datog Biltena, te njegovu distribuciju svim relevantnim faktorima u cijeloj BiH. Takođe preporučujemo nastavak aktivnosti na polju objavljivanja što većeg broja stručnih tema, kao što je bilo u ovom broju i upoznavanje šire javnosti sa novinama koje su gotovo svakodnevne u oblasti saobraćaja i tehničkih pregleda, a na koje se nismo navikli, a sve u cilju spriječavanja mogućih problema i nesporazuma, kao i povećanja sigurnosti u saobraćaju u svakom njegovom aspektu. Svaka nova stvar u ovoj oblasti koju nauči više ljudi znači i olakšanje posla u ovoj oblasti a vjerovatno i put ka smanjenju nesreća čijih smo svjedoci svakodnevno.

U Zenici, oktobar 2014. godine

doc. dr. Sabahudin Jašarević, dipl.inž.mašinstva/strojarstva
Vanredni prof. dr. Mustafa Mehanović, dipl. inž. saobraćaja/prometa

SADRŽAJ

IZVOD IZ RECENZIJE

1. UVOD.....	- 1 -
2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PERIODU 1.7. – 30.9.2014. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE)	- 2 -
Muhamed Barut, Fuad Klisura	
2.1. BROJ OBAVLJENIH TEHNIČKIH PREGLEDA U FEDERACIJI BIH I KANTONIMA	- 2 -
2.1.1. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Unsko-sanskom kantonu.....	- 4 -
2.1.2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Posavskom kantonu	- 6 -
2.1.3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Tuzlanskom kantonu	- 7 -
2.1.4. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zeničko-dobojskom kantonu	- 9 -
2.1.5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Bosansko-podrinjskom kantonu	- 11 -
2.1.6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Srednjobosanskom kantonu.....	- 12 -
2.1.7. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.....	- 14 -
2.1.8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zapadno-hercegovačkom kantonu	- 16 -
2.1.9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu Sarajevo	- 17 -
2.1.10. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu 10.	- 19 -
2.2. STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM PREGLEDIMA	- 21 -
3. EVIDENTIRANJE NEISPRAVNOSTI PRILIKOM TEHNIČKOG PREGLEDA VOZILA U FEDERACIJI BIH	- 43 -
Ibrahim Mustafić	
4. MEĐUSOBNI ODNOŠI IZMEĐU UČESNIKA U SAOBRAĆAJU	- 49 -
Akif Smailhodžić	
5. STATISTIČKI PRIKAZ POVREĐIVANJA U SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA NA PODRUČJU ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA.....	- 53 -
Adis Imamović	
6. NEOPHODNOST MODERNIZACIJE TEHNIČKIH PREGLEDA.....	- 60 -
Semir Selimović	

1. UVOD

Poglavlje 2 biltena čini statistička analiza podataka o obavljenim tehničkim pregledima orijentisana samo na glavne pokazatelje, obogaćena za nekoliko izvještaja koji do sada nisu prezentirani u stručnim biltenima.

Poglavlje 3. predstavlja predstavlja osvrт na rezultate unesenih neispravnosti u integralni informacioni sistem u prethodnim periodima.

U poglavlju 4. su obrađeni međusobni odnosi učesnika u saobraćaju.

U poglavlju 5. su sublimirani podaci o saobraćajnim nezgodama na području Zeničko-dobojskog kantona u periodu 2005.-2011. godina i stručno obrađeni.

Poglavlje 6 obrađuje tematiku neophodnosti modernizacije opreme na stanicama tehničkih pregleda.

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PERIODU 1.7. – 30.9.2014. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE)

**Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
dr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica**

Broj obavljenih pregleda prikazan je po kantonima, općinama i stanicama tehničkih pregleda. Prikazani su podaci i za stanice tehničkih pregleda, koje više ne rade, te stanice tehničkih pregleda kod kojih je došlo do promjene vlasnika.

2.1. BROJ OBAVLJENIH TEHNIČKIH PREGLEDA U FEDERACIJI BIH I KANTONIMA

U Tabeli 1. dat je prikaz obavljenih pregleda po vrstama pregleda i po broju obavljenih EKO testova za područje Federacije BiH. Za područje kantona u Federaciji BiH podaci su prikazani u Tabeli 2. U sljedećim potpoglavlјima su dati i obavljeni pregledi po pojedinim stanicama tehničkih pregleda.

Tabela 1. Broj obavljenih pregleda i broj EKO TEST-ova u Federaciji BiH

	Preventivni pregledi		Redovni pregledi		Redovni šestomjesečni pregledi		Tehničko-eksploatacioni pregledi		Vanredni pregledi	
	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova	Broj pregleda	Broj Eko TEST-ova
RADNA MAŠINA	0	0	228	1	3	0	2	0	10	0
L1	0	0	796	44	0	0	0	0	35	0
L2	0	0	65	1	0	0	0	0	1	0
L3	0	0	1.441	1.315	0	0	0	0	14	0
L4	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
L5	0	0	9	8	0	0	0	0	0	0
L6	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
L7	0	0	70	62	0	0	0	0	0	0
M1	137	0	138.843	138.755	496	14	766	766	1.234	30
M2	26	0	28	28	89	3	123	123	4	0
M3	242	0	129	128	472	1	516	505	13	0
N1	1.562	0	1.533	1.532	4.237	46	5.970	5.932	87	11
N2	987	1	398	366	1.080	19	1.759	1.704	27	1
N3	958	0	814	804	1.741	31	2.551	2.495	53	2
O1	0	0	923	0	0	0	4	0	14	0
O2	43	0	215	0	131	0	339	0	11	0
O3	32	0	81	0	37	0	62	0	4	0
O4	453	0	479	0	1.031	0	1.421	0	34	0
T1	0	0	221	0	0	0	0	0	6	0
T2	0	0	136	0	1	0	0	0	3	0
T3	0	0	38	1	1	0	0	0	9	0
T4	0	0	27	0	0	0	0	0	5	0
T5	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	4.440	1	146.478	143.046	9.319	114	13.513	11.525	1.564	44
UKUPNO PREGLEDA	175.314				UKUPNO EKO TESTOVA		154.730			

Tabela 2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po kantonima u Federaciji BiH

KANTON	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO	KANTON	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
Unsko - sanski kanton	PREV	512	Srednjobosanski kanton	PREV	577
	RED	15.602		RED	14.838
	RED - 6	804		RED - 6	977
	TEU	1.106		TEU	1.653
	VANR	103		VANR	87
	UKUPNO	18.127		UKUPNO	18.132
Posavski kanton	PREV	64	Hercegovačko-neretvanski kanton	PREV	578
	RED	2.609		RED	17.110
	RED - 6	161		RED - 6	936
	TEU	243		TEU	1.635
	VANR	42		VANR	134
	UKUPNO	3.119		UKUPNO	20.393
Tuzlanski kanton	PREV	1.008	Zapadno – hercegovački kanton	PREV	363
	RED	29.348		RED	6.616
	RED - 6	2.075		RED - 6	513
	TEU	2.908		TEU	964
	VANR	452		VANR	42
	UKUPNO	35.791		UKUPNO	8.498
Zeničko – dobojski kanton	PREV	588	Kanton Sarajevo	PREV	608
	RED	23.134		RED	31.887
	RED - 6	1.692		RED - 6	1.954
	TEU	2.158		TEU	2.367
	VANR	151		VANR	514
	UKUPNO	27.723		UKUPNO	37.330
Bosanskopodrinjski kanton	PREV	38	Kanton 10	PREV	104
	RED	1.732		RED	3.602
	RED - 6	71		RED - 6	136
	TEU	104		TEU	375
	VANR	8		VANR	31
	UKUPNO	1.953		UKUPNO	4.248

2.1.1. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Unsko-sanskom kantonu

Tabela 3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Unsko-sanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO KUĆA ALIJAGIĆ, Bihać	PREV	32
	RED	1.080
	RED - 6	52
	TEU	79
	VANR	13
	STP UKUPNO	1.256
BERLINA, Bihać	PREV	40
	RED	1.161
	RED - 6	58
	TEU	87
	VANR	25
	STP UKUPNO	1.371
ČAVKIĆ, Bihać	PREV	68
	RED	1.230
	RED - 6	104
	TEU	127
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.538
KAMION CENTAR, Bihać	PREV	15
	RED	914
	RED - 6	45
	TEU	69
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.047
OPĆINA UKUPNO		5.212
REMIS, Bosanska Krupa - Ljusina	PREV	37
	RED	769
	RED - 6	34
	TEU	54
	VANR	7
	STP UKUPNO	901
REMIS, Bosanska Krupa - Proleterska	PREV	15
	RED	778
	RED - 6	36
	TEU	40
	VANR	4
	STP UKUPNO	873
OPĆINA UKUPNO		1.774
RISOVIĆ COMERCE, Bosanski Petrovac	PREV	24
	RED	514
	RED - 6	30
	TEU	35
	VANR	10
	STP UKUPNO	613
OPĆINA UKUPNO		613
AUTO-KONTAKT, Bužim	PREV	24
	RED	782
	RED - 6	32
	TEU	43
	VANR	3
	STP UKUPNO	884

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		884
AGRAM, Cazin	PREV	19
	RED	829
	RED - 6	18
	TEU	17
	VANR	1
	STP UKUPNO	884
AUTO STIL, Cazin	PREV	57
	RED	1.501
	RED - 6	96
	TEU	111
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.770
ČAVKIĆ, Cazin	PREV	17
	RED	607
	RED - 6	28
	TEU	56
	VANR	1
	STP UKUPNO	709
KAMASS, Cazin	PREV	36
	RED	392
	RED - 6	37
	TEU	75
	VANR	0
	STP UKUPNO	540
OPĆINA UKUPNO		3903
AUTOCENTAR, Ključ	PREV	20
	RED	695
	RED - 6	35
	TEU	61
	VANR	6
	STP UKUPNO	817
OPĆINA UKUPNO		817
ILMA, Sanski Most	PREV	21
	RED	908
	RED - 6	34
	TEU	27
	VANR	1
	STP UKUPNO	991
KVIM Company, Sanski Most	PREV	32
	RED	1.013
	RED - 6	65
	TEU	95
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.211
OPĆINA UKUPNO		2.202
ADDA PROMET, Velika Kladuša	PREV	4
	RED	930
	RED - 6	29
	TEU	28
	VANR	0

nastavak tabele 3. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ADDA PROMET, Velika Kladuša	STP UKUPNO	991
ELVIS, Velika Kladuša	PREV	51
	RED	1.499
	RED - 6	71
	TEU	102
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.731
OPĆINA UKUPNO		2.722

2.1.2. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Posavskom kantonu**Tabela 4.** Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Posavskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Odžak	PREV	44
	RED	906
	RED - 6	66
	TEU	103
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.124
OPĆINA UKUPNO		1.124
DERBY, Orašje	PREV	1
	RED	887
	RED - 6	60
	TEU	78
	VANR	27
	STP UKUPNO	1.053
TEHNOSERVIS, Orašje	PREV	19
	RED	816
	RED - 6	35
	TEU	62
	VANR	10
	STP UKUPNO	942
OPĆINA UKUPNO		1.995

2.1.3. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Tuzlanskom kantonu

Tabela 5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Tuzlanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
REMIS, Banovići	PREV	57
	RED	1.005
	RED - 6	55
	TEU	79
	VANR	60
	STP UKUPNO	1.256
OPĆINA UKUPNO		1.256
OSING, Čelić	PREV	21
	RED	407
	RED - 6	44
	TEU	57
	VANR	2
	STP UKUPNO	531
OPĆINA UKUPNO		531
OSING, Doboј Istok	PREV	17
	RED	568
	RED - 6	50
	TEU	53
	VANR	0
	STP UKUPNO	688
OPĆINA UKUPNO		688
OXIS OIL, Gračanica	PREV	72
	RED	945
	RED - 6	89
	TEU	158
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.273
ZLATNA LAGUNA, Gračanica	PREV	24
	RED	993
	RED - 6	70
	TEU	83
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.176
TRANSPORT, Gračanica	PREV	51
	RED	924
	RED - 6	98
	TEU	144
	VANR	10
	STP UKUPNO	1.227
OPĆINA UKUPNO		3.676
GRAD LUX, Gradačac	PREV	36
	RED	1.000
	RED - 6	57
	TEU	138
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.237
GRAPS, Gradačac	PREV	76
	RED	1.069
	RED - 6	72
	TEU	136
	VANR	36
	STP UKUPNO	1.389

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
VOĆE-TRANZIT, Gradačac	PREV	35
	RED	699
	RED - 6	89
	TEU	150
	VANR	9
	STP UKUPNO	982
OPĆINA UKUPNO		3.608
AMOX TREYD, Kalesija	PREV	15
	RED	717
	RED - 6	41
	TEU	42
	VANR	1
	STP UKUPNO	816
POLO, Kalesija	PREV	43
	RED	1.214
	RED - 6	59
	TEU	79
	VANR	11
	STP UKUPNO	1.406
OPĆINA UKUPNO		2.222
OSING, Kladanj	PREV	25
	RED	495
	RED - 6	22
	TEU	51
	VANR	28
	STP UKUPNO	621
OPĆINA UKUPNO		621
JAMBOSS, Lukavac	PREV	44
	RED	1.573
	RED - 6	78
	TEU	108
	VANR	29
	STP UKUPNO	1.832
OSING, Lukavac	PREV	23
	RED	1.344
	RED - 6	51
	TEU	74
	VANR	13
	STP UKUPNO	1.505
NASKO, Lukavac	PREV	5
	RED	483
	RED - 6	42
	TEU	19
	VANR	1
	STP UKUPNO	550
OPĆINA UKUPNO		3.887
AGRAM, Srebrenik	PREV	17
	RED	685
	RED - 6	59
	TEU	60
	VANR	10
	STP UKUPNO	831

nastavak tabele 5. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
REMIS, Srebrenik	PREV	40
	RED	1.173
	RED - 6	64
	TEU	144
	VANR	12
	STP UKUPNO	1.433
SELIMPEX, Srebrenik	PREV	23
	RED	576
	RED - 6	57
	TEU	97
	VANR	11
	STP UKUPNO	764
OPĆINA UKUPNO		3.028
AGRAM, Tuzla	PREV	33
	RED	1.400
	RED - 6	77
	TEU	67
	VANR	25
	STP UKUPNO	1.602
AUTOCENTAR BH, Tuzla	PREV	26
	RED	1.754
	RED - 6	93
	TEU	92
	VANR	25
	STP UKUPNO	1.990
HAJASINŽENJERING, Tuzla	PREV	36
	RED	661
	RED - 6	50
	TEU	76
	VANR	2
	STP UKUPNO	825
REMIS, Tuzla	PREV	29
	RED	1.373
	RED - 6	131
	TEU	199
	VANR	14
	STP UKUPNO	1.746
SAMN, Tuzla	PREV	42
	RED	666
	RED - 6	204
	TEU	220
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.141
SONI LUX, Tuzla	PREV	20
	RED	1.717
	RED - 6	91
	TEU	83
	VANR	38
	STP UKUPNO	1.949
POLO, Tuzla	PREV	43
	RED	949
	RED - 6	88
	TEU	103
	VANR	16

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
POLO, Tuzla	STP UKUPNO	1.199
OPĆINA UKUPNO		10.452
AUTOCENTAR BH, Živinice	PREV	13
	RED	908
	RED - 6	32
	TEU	36
	VANR	9
	STP UKUPNO	998
REMIS, Živinice	PREV	78
	RED	1.917
	RED - 6	89
	TEU	169
	VANR	12
	STP UKUPNO	2.265
ŽIVINICEREMONT, Živinice	PREV	53
	RED	1.776
	RED - 6	105
	TEU	157
	VANR	40
	STP UKUPNO	2.131
OPĆINA UKUPNO		5.394
STTP KAHРИB, Sapna	PREV	11
	RED	357
	RED - 6	18
	TEU	34
	VANR	8
	STP UKUPNO	428
OPĆINA UKUPNO		428

2.1.4. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zeničko-dobojskom kantonu

Tabela 6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Zeničko-dobojskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AC, Breza	PREV	27
	RED	816
	RED - 6	45
	TEU	69
	VANR	11
	STP UKUPNO	968
OPĆINA UKUPNO		968
BOSNAEXPRES, Doboj Jug	PREV	3
	RED	845
	RED - 6	25
	TEU	20
	VANR	5
	STP UKUPNO	898
GANJGO LINE, Doboj-Jug	PREV	26
	RED	1.017
	RED - 6	267
	TEU	274
	VANR	12
	STP UKUPNO	1.596
OPĆINA UKUPNO		2.494
OSING, Kakanj	PREV	29
	RED	1.193
	RED - 6	44
	TEU	64
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.338
TRANSPORT, Kakanj	PREV	49
	RED	1.210
	RED - 6	101
	TEU	83
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.452
OPĆINA UKUPNO		2.790
REMIS, Maglaj	PREV	33
	RED	648
	RED - 6	60
	TEU	99
	VANR	1
	STP UKUPNO	841
SJAJ, Maglaj	PREV	2
	RED	660
	RED - 6	5
	TEU	16
	VANR	0
	STP UKUPNO	683
OPĆINA UKUPNO		1.524
AUTO CENTAR ŠKOLJIĆ, Tešanj	PREV	13
	RED	828
	RED - 6	73
	TEU	82
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.003

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
PSC-JELAH, Tešanj	PREV	30
	RED	541
	RED - 6	115
	TEU	133
	VANR	2
	STP UKUPNO	821
REMIS, Tešanj	PREV	22
	RED	637
	RED - 6	48
	TEU	69
	VANR	4
	STP UKUPNO	780
OPĆINA UKUPNO		2.604
ĆOSIĆPROMEX, Usora	PREV	6
	RED	356
	RED - 6	25
	TEU	33
	VANR	9
	STP UKUPNO	429
OPĆINA UKUPNO		429
OSING, Vareš	PREV	15
	RED	439
	RED - 6	14
	TEU	32
	VANR	2
	STP UKUPNO	502
OPĆINA UKUPNO		502
A & BONUS, Visoko	PREV	20
	RED	760
	RED - 6	101
	TEU	90
	VANR	5
	STP UKUPNO	976
BTS, Visoko	PREV	9
	RED	959
	RED - 6	46
	TEU	79
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.101
REMIS, Visoko	PREV	8
	RED	1.398
	RED - 6	99
	TEU	96
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.608
OPĆINA UKUPNO		3.685
KOVAN MI, Olovno	PREV	16
	RED	602
	RED - 6	18
	TEU	39
	VANR	1
	STP UKUPNO	676

nastavak tabele 6. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		676
BN-STEP, Zavidovići	PREV	37
	RED	1.156
	RED - 6	49
	TEU	63
	VANR	2
	STP UKUPNO	1.307
BN-STEP, Zavidovići PJ-2	PREV	24
	RED	682
	RED - 6	20
	TEU	51
	VANR	2
	STP UKUPNO	779
OPĆINA UKUPNO		2.086
AGRAM, Zenica	PREV	21
	RED	1.318
	RED - 6	135
	TEU	169
	VANR	13
	STP UKUPNO	1.656
AUTOCENTAR BH, Zenica	PREV	72
	RED	1.693
	RED - 6	116
	TEU	150
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.050
OSING, Zenica	PREV	7
	RED	1.269
	RED - 6	42
	TEU	40
	VANR	1
	STP UKUPNO	1.359
REMIS, Zenica	PREV	29
	RED	2.501
	RED - 6	91
	TEU	148
	VANR	14
	STP UKUPNO	2.783
OPĆINA UKUPNO		7.848
AGRAM, Žepče	PREV	17
	RED	591
	RED - 6	21
	TEU	61
	VANR	0
	STP UKUPNO	690
K-PROJEKT, Žepče	PREV	16
	RED	426
	RED - 6	36
	TEU	51
	VANR	5
	STP UKUPNO	534
ZOVKO M&M, Žepče	PREV	57
	RED	589
	RED - 6	96

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ZOVKO M&M, Žepče	TEU	147
	VANR	4
	STP UKUPNO	893
OPĆINA UKUPNO		2.117

2.1.5. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Bosansko-podrinjskom kantonu**Tabela 7.** Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Bosansko podrinjskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTOCENTAR BH Goražde	PREV	33
	RED	1.187
	RED - 6	66
	TEU	84
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.377
MAK COMPANY, Goražde	PREV	0
	RED	90
	RED - 6	1
	TEU	3
	VANR	0
	STP UKUPNO	94
MAK COMPANY PJ 1, Goražde	PREV	5
	RED	455
	RED - 6	4
	TEU	17
	VANR	1
	STP UKUPNO	482
OPĆINA UKUPNO		1.953

2.1.6. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Srednjobosanskom kantonu

Tabela 8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda Srednjobosanskog kantona

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Bugojno	PREV	27
	RED	463
	RED - 6	27
	TEU	40
	VANR	2
	STP UKUPNO	559
AUTO MOTO KLUB "BUGOJNO", Bugojno	PREV	28
	RED	380
	RED - 6	32
	TEU	54
	VANR	1
	STP UKUPNO	495
AUTOCENTAR BH, Bugojno	PREV	31
	RED	571
	RED - 6	24
	TEU	81
	VANR	3
	STP UKUPNO	710
MGM-TP, Bugojno	PREV	30
	RED	585
	RED - 6	20
	TEU	66
	VANR	5
	STP UKUPNO	706
OPĆINA UKUPNO		2.470
NEXT, Busovača	PREV	13
	RED	646
	RED - 6	37
	TEU	52
	VANR	4
	STP UKUPNO	752
ORMAN, Busovača	PREV	19
	RED	430
	RED - 6	40
	TEU	35
	VANR	3
	STP UKUPNO	527
OPĆINA UKUPNO		1.279
AUTOSERVIS, Donji Vakuf	PREV	66
	RED	583
	RED - 6	14
	TEU	85
	VANR	3
	STP UKUPNO	751
OPĆINA UKUPNO		751
REMIS, Gornji Vakuf/Uskoplje	PREV	25
	RED	540
	RED - 6	22
	TEU	53
	VANR	1
	STP UKUPNO	641

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO COMMERCE, Gornji Vakuf/Uskoplje	PREV	16
	RED	409
	RED - 6	16
	TEU	31
	VANR	3
	STP UKUPNO	475
OPĆINA UKUPNO		1.116
AGRAM, Jajce	PREV	41
	RED	551
	RED - 6	38
	TEU	73
	VANR	2
	STP UKUPNO	705
CROATIA VITEZ PJ 2, Jajce	PREV	8
	RED	738
	RED - 6	45
	TEU	76
	VANR	7
	STP UKUPNO	874
OPĆINA UKUPNO		1.579
GRAKOP, Kiseljak	PREV	16
	RED	278
	RED - 6	19
	TEU	41
	VANR	1
	STP UKUPNO	355
MARKOVIĆ, Kiseljak	PREV	59
	RED	1.004
	RED - 6	92
	TEU	210
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.370
DRR AUTO, Kiseljak	PREV	14
	RED	712
	RED - 6	35
	TEU	43
	VANR	4
	STP UKUPNO	808
OPĆINA UKUPNO		2.533
CROATIA VITEZ, PJ 1, Novi Travnik	PREV	16
	RED	312
	RED - 6	37
	TEU	33
	VANR	6
	STP UKUPNO	404
TURBO-PROM, Novi Travnik	PREV	14
	RED	804
	RED - 6	35
	TEU	53
	VANR	4
	STP UKUPNO	910

nastavak tabele 8. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
OPĆINA UKUPNO		1.314
AKT Travnik, Travnik	PREV	57
	RED	1.311
	RED - 6	89
	TEU	94
	VANR	12
	STP UKUPNO	1.563
LAŠVA KOMERC, Travnik	PREV	24
	RED	428
	RED - 6	20
	TEU	39
	VANR	6
	STP UKUPNO	517
OPĆINA UKUPNO		2.080
AUTO KUĆA MATOŠEVIĆ, Vitez	PREV	25
	RED	1.031
	RED - 6	41
	TEU	66
	VANR	1
	STP UKUPNO	1.164
CROATIA VITEZ, Vitez	PREV	26
	RED	632
	RED - 6	43
	TEU	65
	VANR	0
	STP UKUPNO	766
REMIS, Vitez	PREV	2
	RED	1.087
	RED - 6	164
	TEU	239
	VANR	9
	STP UKUPNO	1.501
AGRAM, Vitez	PREV	1
	RED	429
	RED - 6	38
	TEU	39
	VANR	0
	STP UKUPNO	507
OPĆINA UKUPNO		3.938
ŠPD/ŠGD ŠUMARIJA, Fojnica	PREV	11
	RED	632
	RED - 6	20
	TEU	48
	VANR	4
	STP UKUPNO	715
OPĆINA UKUPNO		715
MILIČEVIĆ, Kreševo	PREV	8
	RED	282
	RED - 6	29
	TEU	37
	VANR	1
	STP UKUPNO	357
OPĆINA UKUPNO		357

2.1.7. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Hercegovačko-neretvanskom kantonu
Tabela 9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Hercegovačko - neretvanskom kantonu

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Mostar	PREV	25
	RED	1.746
	RED - 6	50
	TEU	76
	VANR	23
	STP UKUPNO	1.920
APRO MEHANIZACIJA, Mostar	PREV	52
	RED	622
	RED - 6	51
	TEU	118
	VANR	7
	STP UKUPNO	850
ASA PSS, Mostar - Sutina	PREV	43
	RED	813
	RED - 6	36
	TEU	58
	VANR	10
	STP UKUPNO	960
ASA PSS, Mostar – Bišće Polje	PREV	43
	RED	1.002
	RED - 6	62
	TEU	79
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.192
CROAUTO, Mostar	PREV	40
	RED	1.625
	RED - 6	93
	TEU	110
	VANR	13
	STP UKUPNO	1.881
ENERGY COMMERCE, Mostar	PREV	21
	RED	1.125
	RED - 6	26
	TEU	58
	VANR	17
	STP UKUPNO	1.247
HAJASINŽENJERING, Mostar	PREV	20
	RED	514
	RED - 6	11
	TEU	43
	VANR	3
	STP UKUPNO	591
MEHANIZACIJA, Mostar	PREV	18
	RED	1.073
	RED - 6	114
	TEU	134
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.344
AUTO LIJANOVICI, Mostar	PREV	16
	RED	449
	RED - 6	34

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO LIJANOVICI, Mostar	TEU	39
	VANR	5
	STP UKUPNO	543
AGRAM PJ 3, Mostar	PREV	25
	RED	486
	RED - 6	55
	TEU	80
	VANR	3
	STP UKUPNO	649
OPĆINA UKUPNO		11.177
STP NEUM, Neum	PREV	14
	RED	322
	RED - 6	4
	TEU	31
	VANR	1
	STP UKUPNO	372
OPĆINA UKUPNO		372
AGRAM, Prozor - Rama	PREV	14
	RED	497
	RED - 6	18
	TEU	57
	VANR	4
	STP UKUPNO	590
PROTEHNA, Prozor - Rama	PREV	9
	RED	115
	RED - 6	4
	TEU	7
	VANR	0
	STP UKUPNO	135
OPĆINA UKUPNO		725
AGRAM, Stolac	PREV	22
	RED	580
	RED - 6	10
	TEU	55
	VANR	4
	STP UKUPNO	671
OPĆINA UKUPNO		671
AUTO-INDILOVIĆ PJ ČAPLJINA, Čapljina	PREV	17
	RED	477
	RED - 6	17
	TEU	54
	VANR	1
	STP UKUPNO	566
AGRAM, Čapljina	PREV	49
	RED	1.014
	RED - 6	38
	TEU	97
	VANR	2
	STP UKUPNO	1.200
CROATIA – REMONT, Čapljina	PREV	26
	RED	637

nastavak tabele 9. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
CROATIA – REMONT, Čapljina	RED - 6	52
	TEU	93
	VANR	4
	STP UKUPNO	812
OPĆINA UKUPNO		2.578
AGRAM, Čitluk	PREV	21
	RED	885
	RED - 6	42
	TEU	89
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.045
NAM, Čitluk	PREV	15
	RED	764
	RED - 6	85
	TEU	122
	VANR	4
	STP UKUPNO	990
OPĆINA UKUPNO		2.035
REMIS, Konjic	PREV	58
	RED	878
	RED - 6	88
	TEU	141
	VANR	5
	STP UKUPNO	1.170
REMIS TP 1, Konjic	PREV	8
	RED	828
	RED - 6	12
	TEU	31
	VANR	6
	STP UKUPNO	885
OPĆINA UKUPNO		2.055
OSING, Jablanica	PREV	22
	RED	658
	RED – 6	34
	TEU	63
	VANR	3
	STP UKUPNO	780
OPĆINA UKUPNO		780

2.1.8. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Zapadno-hercegovačkom kantonu

Tabela 10. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Zapadno - hercegovačkom kantonu

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Grude	PREV	29
	RED	590
	RED - 6	48
	TEU	65
	VANR	4
	STP UKUPNO	736
STP JAKOV MIKULIĆ, Grude	PREV	27
	RED	309
	RED - 6	47
	TEU	68
	VANR	6
	STP UKUPNO	457
VISOKA, Grude	PREV	11
	RED	189
	RED - 6	16
	TEU	17
	VANR	2
	STP UKUPNO	235
OPĆINA UKUPNO		1.428
AGRAM, Ljubuški	PREV	83
	RED	1.071
	RED - 6	54
	TEU	148
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.360
CROTEHNA, Ljubuški	PREV	67
	RED	912
	RED - 6	49
	TEU	129
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.164
OPĆINA UKUPNO		2.524
AUTO-INDILOVIĆ, Posušje	PREV	52
	RED	808
	RED - 6	83
	TEU	161
	VANR	3
	STP UKUPNO	1.107
LAGER, Posušje	PREV	16
	RED	478
	RED - 6	28
	TEU	67
	VANR	4
	STP UKUPNO	593
OPĆINA UKUPNO		1.700
AUTO LIJANOVIĆ 1, Široki Brijeg	PREV	12
	RED	386
	RED - 6	47
	TEU	83
	VANR	1
	STP UKUPNO	529

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AUTO LIJANOVIĆ 2, Široki Brijeg	PREV	36
	RED	553
	RED - 6	52
	TEU	72
	VANR	4
	STP UKUPNO	717
AUTOCENTAR, Široki Brijeg	PREV	30
	RED	1.320
	RED - 6	89
	TEU	154
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.600
OPĆINA UKUPNO		2.846

2.1.9. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu Sarajevo

Tabela 11. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Kantonu Sarajevo

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
AGRAM, Centar	PREV	2
	RED	1.212
	RED - 6	28
	TEU	28
	VANR	7
	STP UKUPNO	1.277
AUTODELTA, Centar	PREV	4
	RED	2.703
	RED - 6	60
	TEU	64
	VANR	19
	STP UKUPNO	2.850
BN - STEP, Centar	PREV	0
	RED	10
	RED - 6	0
	TEU	0
	VANR	0
	STP UKUPNO	10
OPĆINA UKUPNO		4.137
TG, Hadžići	PREV	36
	RED	980
	RED - 6	76
	TEU	80
	VANR	6
	STP UKUPNO	1.178
TRZ HADŽIĆI, Hadžići	PREV	22
	RED	990
	RED - 6	25
	TEU	54
	VANR	3
	STP UKUPNO	1.094
OPĆINA UKUPNO		2.272
AGRAM, Ilička	PREV	11
	RED	979
	RED - 6	118
	TEU	147
	VANR	4
	STP UKUPNO	1.259
TEHPROV, Ilička	PREV	4
	RED	1.374
	RED - 6	95
	TEU	54
	VANR	27
	STP UKUPNO	1.554
ŠILJAK, Ilička	PREV	9
	RED	1.233
	RED - 6	40
	TEU	52
	VANR	8
	STP UKUPNO	1.342
OPĆINA UKUPNO		4.155

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
ASA PSS, Novi Grad	PREV	2
	RED	334
	RED - 6	37
	TEU	96
	VANR	29
	STP UKUPNO	498
CENTROTRANS TRANZIT, Novi Grad	PREV	90
	RED	667
	RED - 6	192
	TEU	157
	VANR	36
	STP UKUPNO	1.142
CENTROTRANS EUROLINES, Novi Grad	PREV	11
	RED	106
	RED - 6	39
	TEU	66
	VANR	0
	STP UKUPNO	222
HIDROGRADNJA, Novi Grad	PREV	27
	RED	219
	RED - 6	44
	TEU	68
	VANR	12
	STP UKUPNO	370
KJKP GRAS - Depo trolejbusa, Novi Grad	PREV	18
	RED	88
	RED - 6	37
	TEU	22
	VANR	0
	STP UKUPNO	165
KJKP GRAS - Velika Drveta 1, Novi Grad	PREV	23
	RED	471
	RED - 6	37
	TEU	50
	VANR	9
	STP UKUPNO	590
REMISS, Novi Grad	PREV	33
	RED	3.444
	RED - 6	309
	TEU	383
	VANR	50
	STP UKUPNO	4.219
AGRAM, Novi Grad	PREV	51
	RED	2.862
	RED - 6	123
	TEU	178
	VANR	50
	STP UKUPNO	3.264
REMISS PJ TP 1, Novi Grad	PREV	17
	RED	1.880
	RED - 6	76
	TEU	175

nastavak tabele 11. ...

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
REMIS PJ TP 1, Novi Grad	VANR	31
	STP UKUPNO	2.179
OSING, Novi Grad	PREV	1
	RED	353
	RED - 6	22
	TEU	17
	VANR	3
	STP UKUPNO	396
OPĆINA UKUPNO		13.045
AUTOCENTAR BH, Novo Sarajevo	PREV	39
	RED	2.854
	RED - 6	141
	TEU	171
	VANR	59
	STP UKUPNO	3.264
AC QUATTRO, Novo Sarajevo	PREV	102
	RED	2.285
	RED - 6	102
	TEU	106
	VANR	89
	STP UKUPNO	2.684
UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI, Novo Sarajevo	PREV	21
	RED	984
	RED - 6	108
	TEU	87
	VANR	19
	STP UKUPNO	1.219
GMC INŽENJERING, Novo Sarajevo	PREV	4
	RED	2.651
	RED - 6	47
	TEU	72
	VANR	23
	STP UKUPNO	2.797
OPĆINA UKUPNO		9.964
OSING, Vogošća	PREV	13
	RED	1.274
	RED - 6	69
	TEU	69
	VANR	11
	STP UKUPNO	1.436
AHMETSPAHIĆ PETROL, Vogošća	PREV	46
	RED	521
	RED - 6	92
	TEU	106
	VANR	9
	STP UKUPNO	774
OPĆINA UKUPNO		2.210
OSING, Ilijaš	PREV	22
	RED	1.413
	RED - 6	37
	TEU	65
	VANR	10
	STP UKUPNO	1.547
OPĆINA UKUPNO		1.547

2.1.10. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda u Kantonu 10.
Tabela 12. Broj obavljenih pregleda po vrstama pregleda po stanicama tehničkih pregleda u Kantonu 10.

STP	VRSTA PREGLEDA	UKUPNO
FINVEST DRVAR, Drvar	PREV	14
	RED	127
	RED - 6	11
	TEU	47
	VANR	0
	STP UKUPNO	199
OPĆINA UKUPNO		199
AUTOSERVIS VILA, Kupres	PREV	10
	RED	202
	RED - 6	0
	TEU	20
	VANR	4
	STP UKUPNO	236
OPĆINA UKUPNO		236
AC KRŽELJ, Livno	PREV	30
	RED	767
	RED - 6	22
	TEU	80
	VANR	12
	STP UKUPNO	911
EUROSERVIS, Livno	PREV	17
	RED	788
	RED - 6	12
	TEU	59
	VANR	6
	STP UKUPNO	882
2000-DARC, Livno	PREV	7
	RED	458
	RED - 6	17
	TEU	50
	VANR	5
	STP UKUPNO	537
OPĆINA UKUPNO		2.330
AGRAM, Tomislavgrad	PREV	11
	RED	471
	RED - 6	22
	TEU	49
	VANR	2
	STP UKUPNO	555
CROTEHNA, Tomislavgrad	PREV	11
	RED	444
	RED - 6	46
	TEU	55
	VANR	2
	STP UKUPNO	558
NEVISTIĆ- COMMERCE, Tomislavgrad	PREV	4
	RED	345
	RED - 6	6
	TEU	15
	VANR	0
	STP UKUPNO	370
OPĆINA UKUPNO		1.483

U ovom broju stručnog biltena dat je tabelarni prikaz broja obavljenih pregleda u datom kvartalnom periodu (VII – IX), po godinama (2008., 2009., 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014.).

Tabela 13. Broj obavljenih pregleda i EKO testova u periodu 1.7.- 30.9. po godinama (2008., 2009., 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014.)

2008 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED + VAN		TEU	RED-6	EKO TEST
	161.157	13.085	136.654		11.418	0	*
2009 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED + VAN		TEU	RED-6	EKO TEST
	155.807	14.123	129.102		12.095	272	135.663
2010 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED	VAN	TEU	RED-6	EKO TEST
	164.820	5.607	133.615	2.459	14.337	8.802	142.702
2011 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED	VAN	TEU	RED-6	EKO TEST
	165.176	5.044	135.659	2.194	13.166	9.113	143.455
2012 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED	VAN	TEU	RED-6	EKO TEST
	164.958	4.587	136.675	2.172	12.640	8.884	144.197
2013 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED	VAN	TEU	RED-6	EKO TEST
	171.087	4.679	141.449	2.032	13.627	9.300	149.817
2014 (VII-IX)	Ukupan broj pregleda	PREV	RED	VAN	TEU	RED-6	EKO TEST
	175.314	4.440	146.478	1.564	13.513	9.319	154.730

*Evidentiranje obavljenog EKO testa se vršilo obavezno nakon 1.5.2009. godine, do tog perioda rad EKO testa se radio kao sastavni dio nekog pregleda i isti se nije obavezno posebno evidentirao.

Na osnovu prikazanih podataka može se uočiti da je došlo do manjeg povećanja broja pregleda i broja obavljenih EKO testova u 2014. godini u odnosu na iste promatrane periode u prethodnim godinama.

Evidentiranje određenih zakonitosti u praćenju broja obavljenih pregleda nije bilo moguće uraditi zbog „miješanja“ odnosno mogućnosti da se određene vrste pregleda rade i na stanicama u drugom entitetu za vozila registrovana na području Federacije BiH. Međutim, 1.8.2014. godine donesena je nova odluka na osnovu koje više nije moguće vršiti pregledе u drugom entitetu.

Odlukom Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine od 1.8.2014. godine poništена je Odluka o priznavanju tehničkih pregleda obavljenih na cijelom području BiH (Odluka iz 2012.godine kojom su MUP-ovi obavješteni da prihvataju TP obavljene u bilo kom dijelu BiH), bez obzira iz kojeg entiteta BiH ili distrikta Brčko, vozilo dolazi na tehnički pregled, sve dok se ne izjednače kriteriji za obavljanje tehničkih pregleda vozila na cijelom području Bosne i Hercegovine.

2.2. STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM PREGLEDIMA

Tabelom 14. je na osnovu dobivenih podataka o obavljenim pregledima (TEU i RED), dat prikaz prosječne starosti vozila prema vrsti vozila za period 1.7. – 30.9.2014. godine. Kako podaci prezentirani u tabeli 14 predstavljaju jedan relativno kratak period, tabelom 15. je dat podatak o prosječnoj starosti vozila prema vrsti vozila za period 1.1. – 30.9.2014. godine.

Tabelom 16. su prikazani podaci o utvrđenim neispravnostima prilikom pregleda vozila, a tabelom 17. podaci o broju vraćenih vozila na prvom i ponovljenom pregledu.

Ukupan broj evidentiranih neispravnosti u u periodu 1.7. – 30.9. 2013. godine je **7.263**.

U istom periodu 2013. godine je evidentirano **4.523** neispravnosti. Pošto se statistički radi o kratkom vremenskom intervalu promatranja to se neće ulaziti u detaljnije analize samo je dovoljno istaći da se nastavlja trend povećanja evidentiranih neispravnosti u odnosu na prethodne periode.

Tabela 14. Prosječna starost vozila u periodu 1.7. – 30.9. 2014. godine prema vrsti vozila

VRSTE VOZILA	Prosječna starost	VRSTE VOZILA	Prosječna starost
L1 - MOPED	7,94	O1 - PRIKLJUČNO VOZILO	11,06
L2 - MOPED	8,15	O2 - PRIKLJUČNO VOZILO	14,77
L3 - MOTOCIKL	11,93	O3 - PRIKLJUČNO VOZILO	20,87
L4 - MOTOCIKL	39,5	O4 - PRIKLJUČNO VOZILO	12,86
L5 - MOTORNİ TRİCİKL	15,67	RADNA MAŠINA	19,1
L6 - LAKI ČETVEROČIKL	9	T1 - TRAKTOR	24,8
L7 - ČETVEROČIKL	4,49	T2 - TRAKTOR	27,03
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	16,36	T3 - TRAKTOR	26,11
M2 - AUTOBUS	13,9	T4 - TRAKTOR	23,37
M3 - AUTOBUS	16,35	T5 - TRAKTOR	39
N1 - TERETNO VOZILO	12,99		
N2 - TERETNO VOZILO	20,09		
N3 - TERETNO VOZILO	14,32		

Tabela 15. Prosječna starost vozila u periodu 1.1. – 30.9. 2014. godine prema vrsti vozila

VRSTE VOZILA	Prosječna starost	VRSTE VOZILA	Prosječna starost
L1 - MOPED	8,06	O1 - PRIKLJUČNO VOZILO	10,77
L2 - MOPED	8,61	O2 - PRIKLJUČNO VOZILO	14,74
L3 - MOTOCIKL	12,07	O3 - PRIKLJUČNO VOZILO	22,31
L4 - MOTOCIKL	37,33	O4 - PRIKLJUČNO VOZILO	13,51
L5 - MOTORNİ TRİCİKL	14,71	RADNA MAŠINA	16,56
L6 - LAKI ČETVEROČIKL	6,86	T1 - TRAKTOR	26,03
L7 - ČETVEROČIKL	4,8	T2 - TRAKTOR	27,29
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	16,1	T3 - TRAKTOR	26,08
M2 - AUTOBUS	13,79	T4 - TRAKTOR	23,35
M3 - AUTOBUS	17,02	T5 - TRAKTOR	22,07
N1 - TERETNO VOZILO	12,76		
N2 - TERETNO VOZILO	19,1		
N3 - TERETNO VOZILO	14,84		

Tabela 16. Broj neispravnosti po pojedinim sistemima/podsistemima/uređajima

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti	
Kočnice	Mehaničko stanje i funkcionalnost	Ostalo	0
		Nosač pedale radne kočnice (nožna komanda)	2
		Stanje pedale i radni hod	3
		Vakumska pumpa ili kompresor i rezervoar	0
		Indikator ili pokazivač upozorenja o niskom pritisku	0
		Ručni kočni ventil	2
		Parkirna kočnica, komanda	47
		Kočni ventili (nožni ventili, ventili za rasterećenje, regulatori-razvodnici, relevantili)	5
		Spojničke glave za kočenje prikolice	0
		Rezervoar za vazduh pod pritiskom	0
		Servo jedinice kočnice, glavni kočni cilindar (hidraulični sistem)	12
		Kruti kočni vodovi	13
		Elastični kočni vodovi	46
		Kočne obloge (pločice disk kočnice)	46
		Kočni doboši, kočni diskovi	22
		Kočna elastična užad, poluge, poluge mehaničkog prijenosnog mehanizma	5
		Uredaji za aktiviranje kočnice (uključujući akumulaciono-opružne cilindre ili hidraulične kočne cilindre)	8
		Ventili za mjerjenje opterećenja	1
		Regulator sile kočenja	33
		Sistem za dugotrajno kočenje (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
		ABS (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
		Ukupno	245
Upravljački sistem	Performanse i efikasnost	Performanse i efikasnost radne kočnice	1.972
		Performanse i efikasnost pomoćne kočnice	2.086
		Performanse i efikasnost parkirne kočnice	39
		Sistem za dugotrajno kočenje (uključujući motornu kočnicu)	0
		Ukupno	4.097
	Ostalo	Ostalo	0
		Točak upravljača (volan)	8
		Stup upravljača	12
		Prijenosni mehanizam upravljača	37
		Poluge i zglobovi upravljača	109
Uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju	Ostalo	Servo-upravljač	5
		Amortizer upravljača	3
		Graničnik ugla zakretanja upravljača	1
		Ukupno	175
		Ostalo	0
		Kratko svjetlo	186
		Dugo svjetlo	105
		Prednje svjetlo za maglu	7
		Pokretno svjetlo (reflektori za osvjetljavanje radova)	0
		Svetlo za vožnju unatrag	44
		Prednja pozicijska svjetla	48
		Stražnja pozicijska svjetla	76
		Stražnje svjetlo za maglu	5
		Parkirna svjeta	7
		Gabaritna svjetla	2
		Svetla registrarske tablice	52
		Žuta rotacijska ili treptava svjetla	0
		Plava ili crvena rotacijska ili treptava svjetla	1

nastavak tabele 16. ...

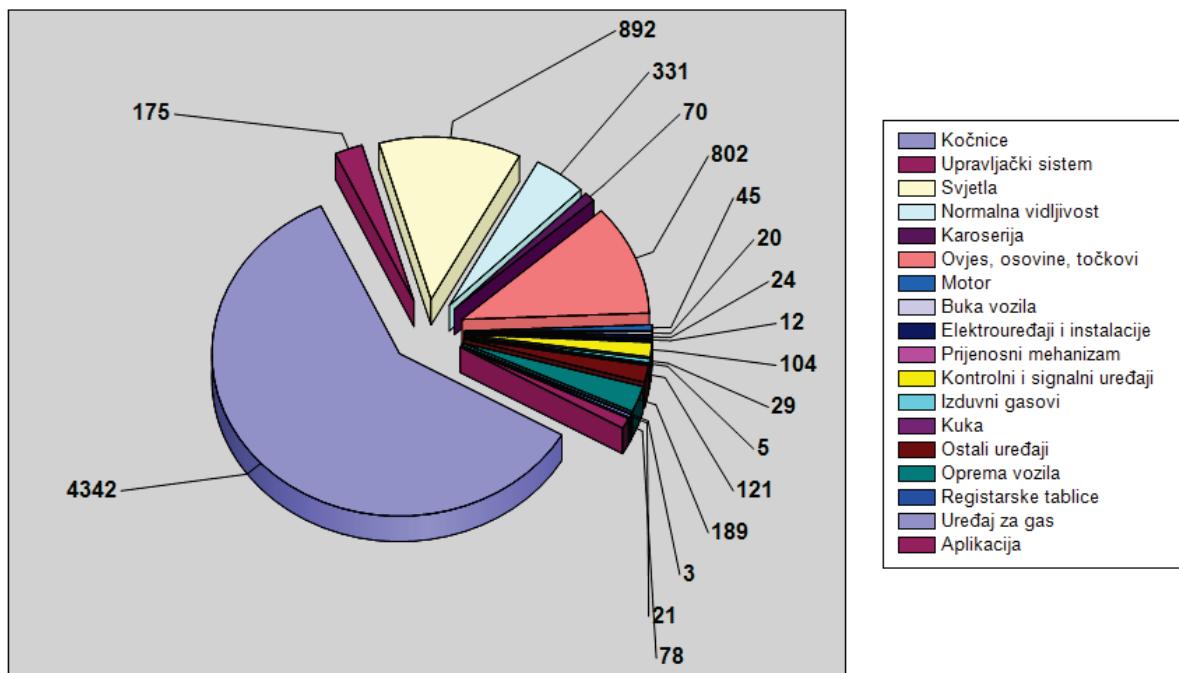
Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju	Katadiopteri	3
	Stop svjetla	220
	Pokazivači smjera	133
	Uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača smjera	3
	Ukupno	892
Uređaji koji omogućuju normalnu vidljivost	Ostalo	0
	Vjetrobran i druge staklene površine	213
	Brisači i perači vjetrobrana	27
	Vozačka ogledala	91
	Ukupno	331
Samonošiva karoserija te šasija sa kabinom i nadogradnjom	Ostalo	0
	Samonošiva karoserija	36
	Šasija	14
	Kabina	14
	Nadgradnja	6
Elementi ovjesa, osovine, točkovi	Ukupno	70
	Ostalo	0
	Poluže ovjesa	121
	Zglobovi ovjesa	356
	Amortizeri	39
	Opruge	10
	Glavina točka	15
	Naplatci - felge	17
Motor	Pneumatici	244
	Ukupno	802
	Ostalo	0
	Oslonci motora	10
	Zauljenost motora	24
Buka vozila	Sistem za paljenje	4
	Razvodni mehanizam	2
	Sistem za napajanje gorivom	5
	Ukupno	45
	Ostalo	0
Elektrouređaji i instalacije	Buka u mirovanju vozila sa upaljenim motorom	20
	Ukupno	20
	Ostalo	0
Prijenosni mehanizam	Elektropokretač	1
	Generator	1
	Akumulator	12
	Kontakt brava	4
	Električni vodovi	6
Kontrolni i signalni uređaji	Ukupno	24
	Ostalo	0
	Kvačilo	3
	Mjenjač	5
	Vratila, diferencijal i poluvratila	4
Kontrolni i signalni uređaji	Lanac, lančanici, remen, remenice	0
	Ukupno	12
	Ostalo	0
	Brzinomer s putomjerom	4
	Kontrolna plava lampa za dugo svjetlo	3
Kontrolni i signalni uređaji	Sirena	32
	Tahograf ili nadzorni uređaj (euro tahograf)	21
	Ograničivač brzine	0
	Svetlosni ili zvučni signal pokazivača smjera	41
	Ostali signalni uređaji za kontrolu rada pojedinih mehanizama ugrađenih na vozilu	3

nastavak tabele 16. ...

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Kontrolni i signalni uređaji	Ukupno	104
	Ostalo	0
	Izduvni sistem	22
	Usisni sistem	0
	Sistem za paljenje	1
	Sistem za napajanje gorivom	4
	Razvodni mehanizam	0
Ispitivanje izduvnih gasova motornih vozila	vozila BEZ KATALIZATORA - ispitivanje zapreminskog sadržaja ugljen monoksida (CO) u izduvnom gasu na brzini vrtnje praznog hoda	1
	vozila SA KATALIZATOROM - ispitivanje zapreminskog sadržaja ugljen monoksida (CO) u izduvnom gasu pri povišenoj brzini vrtnje i pri brzini vrtnje praznog hoda. Izračunavanje faktora zraka lambda na povišenoj brzini vrtnje	1
	DIZEL - ispitivanje srednjeg stepena zacrnjenja izduvnog gasa	0
	Ukupno	29
Uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila	Ostalo	0
	Mehanička spojnica	3
	Električni priključak spojnica	2
	Ukupno	5
Ostali uređaji i dijelovi vozila	Ostalo	0
	Unutrašnjost kabine, sjedala i prostora za putnike	6
	Uređaj za ventilaciju kabine i vjetrobrana	7
	Vrata vozila	8
	Pokretni prozori i krovovi	8
	Brave	32
	Izlaz za slučaj opasnosti	0
	Blatobrani	18
	Branici	40
	Sigurnosni pojasevi	2
	Dodatne komande za vozilo kojim upravlja osoba sa tjelesnim nedostacima	0
	Kontrola ispravnosti ograničivača brzine na motociklima opremljenim varijatorskim elementima transmisije	0
	Ukupno	121
Oprema vozila	Ostalo	0
	Aparat za gašenje požara	6
	Sigurnosni trougao	66
	Kutija prve pomoći	66
	Klinasti podmetači	0
	Čekić za razbijanje stakla u slučaju nužde	1
	Rezervne žarulje	32
	Rezervni točak ili tuba zraka pod pritiskom ili adekvatno ljeplilo	15
	Sajla ili poluga za vuču	3
	Ukupno	189
Registarske tablice	Ostalo	0
	Registarske tablice	1
	Ostale oznake	2
	Ukupno	3
Uređaj za gas	Ostalo	0
	Gasna instalacija na vozilu	16
	Rezervoar gase	1
	Armatura rezervoara gase	2
	Isparavač gase (za LPG)	0
	Regulator pritiska	1
	Vodovi za gas niskog pritiska	1

nastavak tabele 16. ...

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Uređaj za gas	Vodovi za sredstva za grijanje	0
	Električni uređaji i instalacije	0
	Tehničko uputstvo za uređaj za gas	0
	Naljepnica sa oznakom gasa	0
	Ukupno	21
Greške automatski evidentirane prilikom unosa podataka o mjerenjima	Koeficijent kočenja radne kočnice prenizak	0
	Koeficijent kočenja pomoćne kočnice prenizak	0
	Razlika sile kočenja na točkovima iste osovine previsoka	0
	Tačka isparavanja kočione tekućine preniska	78
	Ukupno	78
UKUPNO NEISPRAVNOSTI		7.263

Grafikon 1. Prikaz evidentiranih neispravnosti prilikom pregleda vozila po sistemima u periodu 1.7. – 30.9. 2014. godine

Najveći broj evidentiranih neispravnosti je u sistemu kočnice **4.342**, slijede uređaji za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju sa **892** evidentirane neispravnosti, te elementi ovjesa, osovine i točkovi sa **802** evidentirane neispravnosti.

Tabela 17. Broj neispravnih vozila na prvom i ponovljenom pregledu po stanicama tehničkih pregleda u periodu 1.7.- 30.9.2014. godine

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
UKUPNO	UKUPNO	3.879	14
2000-DARC	Livno	23	0
A & BONUS	Visoko	6	0
AC	Breza	30	1
AC KRŽELJ	Livno	10	0
AC QUATTRO	Novo Sarajevo	51	0
ADDA PROMET	Velika Kladuša	30	0
AGRAM	Bugojno	0	0
AGRAM	Novi Grad	3	0
AGRAM	Iličica	12	0
AGRAM	Cazin	15	0
AGRAM	Čapljina	3	0
AGRAM	Čitluk	8	0
AGRAM	Grude	14	0
AGRAM	Jajce	3	0
AGRAM	Ljubuški	14	0
AGRAM	Mostar	4	0
AGRAM 3	Mostar	0	0
AGRAM	Odžak	16	0
AGRAM	Prozor - Rama	0	0
AGRAM	Centar	0	0
AGRAM	Srebrenik	36	0
AGRAM	Stolac	0	0
AGRAM	Tomislavgrad	4	0
AGRAM	Tuzla	13	0
AGRAM	Vitez	0	0
AGRAM	Zenica	3	0
AGRAM	Žepče	16	0
AHMETSPAHIĆ PETROL	Vogošća	10	0
AKT TRAVNIK	Travnik	15	0
AMOX TREYD	Kalesija	8	0
APRO MEHANIZACIJA	Mostar	5	0
ASA PSS	Novi Grad	2	0
ASA PSS - Sutina	Mostar	7	0
ASA PSS – Bišće Polje	Mostar	17	0
AUTO CENTAR ŠKOLJIĆ	Tešanj	15	0
AUTO COMMERCE	Gornji Vakuf/Uskoplje	6	0
AUTO KUĆA ALIJAGIĆ	Bihać	22	1
AUTO KUĆA MATOŠEVIĆ	Vitez	3	0
AUTO LIJANOVICI 1	Široki Brijeg	7	0
AUTO LIJANOVICI 2	Široki Brijeg	8	0
AUTO LIJANOVICI	Mostar	5	0
AUTO MOTO KLUB "BUGOJNO"	Bugojno	5	0
AUTO STIL	Cazin	111	0
AUTOCENTAR BH	Bugojno	41	0
AUTOCENTAR BH	Novo Sarajevo	88	0
AUTOCENTAR BH	Tuzla	94	0
AUTOCENTAR BH	Goražde	51	0
AUTOCENTAR BH	Zenica	88	1
AUTOCENTAR BH	Živinice	22	0
AUTOCENTAR	Ključ	11	0
AUTOCENTAR	Široki Brijeg	5	0

nastavak tabele 17. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
AUTODELTA	Centar	72	0
AUTO-INDILOVIĆ	Čapljina	5	0
AUTO-INDILOVIĆ	Posušje	17	0
AUTO-KONTAKT	Bužim	36	0
AUTOSERVIS	Donji Vakuf	3	0
AUTOSERVIS VILA	Kupres	16	0
BERLINA	Bihać	18	0
BN-STEP	Zavidovići	8	0
BN-STEP PJ Sarajevo	Centar	0	0
BN-STEP PJ-2	Zavidovići	19	0
BOSNAEXPRES	Doboj Jug	11	0
BTS	Visoko	6	0
CENTROTRANS TRANZIT	Novi Grad	45	0
CENTROTRANS-EUROLINES	Novi Grad	0	0
CROATIA - REMONT	Čapljina	14	0
CROATIA VITEZ	Vitez	6	0
CROATIA VITEZ PJ 2	Jajce	9	1
CROATIA VITEZ PJ 1	Novi Travnik	1	0
CROAUTO	Mostar	12	0
CROTEHNA	Ljubuški	7	0
CROTEHNA	Tomislavgrad	2	0
ČAVKIĆ	Bihać	30	0
ČAVKIĆ	Cazin	13	0
ĆOSIĆPROMEX	Usora	3	0
DERBY	Orašje	3	0
DRR AUTO	Kiseljak	8	0
ELVIS	Velika Kladuša	42	0
ENERGY COMMERCE	Mostar	17	0
EUROSERVIS	Livno	11	0
FINVEST DRVAR	Drvar	12	0
GANGO LINE	Doboj Jug	23	0
GMC INŽENJERING	Novo Sarajevo	96	1
GRAD LUX	Gradačac	8	0
GRAKOP	Kiseljak	0	0
GRAPS	Gradačac	6	0
HAJASINŽENJERING	Mostar	3	0
HAJASINŽENJERING	Tuzla	1	0
HIDROGRADNJA	Novi Grad	1	0
ILMA	Sanski Most	54	0
JAMBOSS	Lukavac	8	0
JP KOMUNALNO NEUM	Neum	4	0
KAMASS	Cazin	9	0
KAMION CENTAR	Bihać	2	0
KJKP GRAS - Depo trolejbusa	Novi Grad	0	0
KJKP GRAS - Velika Drveta 1	Novi Grad	14	0
KOVAN MI	Olovo	7	0
K-PROJEKT	Žepče	1	0
KVIM COMPANY	Sanski Most	45	0
LAGER	Posušje	14	0
LAŠVA KOMERC	Travnik	7	0
MARKOVIĆ	Kiseljak	13	1
MEHANIZACIJA	Mostar	41	0
MGM-TP	Bugojno	9	0
NAM	Čitluk	19	0

nastavak tabele 17. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
NASKO	Lukavac	12	0
NEVISTIĆ-COMMERCE	Tomislavgrad	5	0
NEXT	Busovača	1	0
ORMAN	Busovača	5	0
OSING	Novi Grad	23	0
OSING	Čelić	16	0
OSING	Jablanica	11	0
OSING	Kladanj	37	1
OSING	Lukavac	23	1
OSING	Doboj Istok	5	0
OSING	Vareš	6	0
OSING	Kakanj	51	0
OSING	Zenica	26	0
OSING	Ilijaš	52	0
OSING	Vogošća	13	0
OXIS OIL	Gračanica	2	0
POLO	Kalesija	62	1
POLO	Tuzla	13	0
PROTEHNA	Prozor - Rama	1	0
PSC-JELAH	Tešanj	14	0
REMIS PJ TP 1	Novi Grad	110	0
REMIS	Konjic	20	0
REMIS	Srebrenik	135	2
REMIS TP1	Konjic	46	0
REMIS - Ljusina	Bosanska Krupa	83	0
REMIS	Banovići	124	0
REMIS – Proleterska	Bosanska Krupa	59	0
REMIS	Gornji Vakuf	29	0
REMIS	Tešanj	82	0
REMIS	Maglaj	27	0
REMIS	Tuzla	53	0
REMIS	Živinice	77	0
REMIS	Zenica	196	2
REMIS	Vitez	165	0
REMIS	Novi Grad	138	0
REMIS Visoko	Visoko	42	0
RISOVIĆ COMERCE	Bosanski Petrovac	14	0
SAMN	Tuzla	36	0
SELIMPEX	Srebrenik	25	0
SJAJ	Maglaj	4	0
SONI LUX	Tuzla	59	0
JAKOV MIKULIĆ	Grude	10	0
MAK COMPANY	Goražde	5	0
MAK COMPANY PJ 1	Goražde	16	0
MILIČEVIĆ	Kreševo	3	0
STTP KAHRIB	Sapna	10	0
ŠILJAK	Iliđa	30	0
ŠPD/ŠGD SREDNJOBOSANSKE ŠUME	Fojnica	8	0
TEHNOSERVIS d.o.o. Orašje	Orašje	7	0
TEHPROV	Iliđa	12	0
TG	Hadžići	3	0
TRANSPORT	Kakanj	23	1
TRANSPORT	Gračanica	0	0
TRZ HADŽIĆI	Hadžići	0	0

nastavak tabele 17. ...

Naziv STP-a	Mjesto STP-a	Broj neispravnih vozila na prvom pregledu	Broj neispravnih vozila na ponovljenom pregledu
TURBO-PROM	Novi Travnik	5	0
UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI	Novo Sarajevo	6	0
VISOKA d	Grude	5	0
VOĆE-TRANZIT d.o.o.	Gradačac	7	0
ZLATNA LAGUNA	Gračanica	0	0
ZOVKO M&M	Žepče	7	0
ŽIVINICEREMONT	Živinice	29	0

Nazivi stanica za tehnički pregled vozila koje u ovom periodu nisu evidentirali niti jedno neispravno vozilo su **posebno označeni (boldirani)**.

Tabela 18. Izabrane vrste vozila i oblici karoserije prilikom vršenja tehničkih pregleda za period 1.7. - 30.9.2014. godine (sve vrste tehničkih pregleda)

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
L1 - MOPED	-	101
	SKUTER	730
L2 - MOPED	-	8
	SKUTER	58
L3 - MOTOCIKL	OTVORENI	1.237
	OTVORENI LAKI	217
	ZATVORENI	1
L4 - MOTOCIKL	SA BOČNOM PRIKOLICOM	2
L5 - MOTORNI TRICIKL	OTVORENI	9
L6 - LAKI ČETVEROČIKL	OTVORENI LAKI	1
L7 - ČETVEROČIKL	OTVORENI	69
	ZATVORENI	1
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-LIMUZINA	76.938
	AA-LIMUZINA KABRIOLET	58
	AA-PRODUŽENA LIMUZINA	131
	AB-LIMUZINA SA ZAKOŠENIM ZADNJIM VRATIMA	31.278
	AC-KARAVAN	20.063
	AD-KUPE	489
	AE-KUPE KABRIOLET	233
	AF-VIŠENAMJENSKO VOZILO	7.397
	BUGGY	3
	SA-VOZILO ZA STANOVANJE	31
	SB-BLINDIRANO VOZILO	9
	SC-AMBULANTA	151
	SD-POGREBNO VOZILO	50
	SG-SPECIJALNO-OSTALO	25
	TERENSKO	4.620
	CA-JEDAN NIVO, KL. I	16
	CE-NISKOPODNI, JEDAN NIVO, KL. I	1
M2 - AUTOBUS	CI - JEDAN NIVO, KL. II	9
	CM - NISKOPODNI, JEDAN NIVO, KL. II	1
	CQ - JEDAN NIVO, KL. III	1
	CU - JEDAN NIVO, KL. A	19
	CW - JEDAN NIVO, KL. B	223
	CA-JEDAN NIVO, KL. I	351
	CB-DVA NIVOA, KL. I	2
M3 - AUTOBUS	CC-ZGLOBNI, JEDAN NIVO, KL. I	31
	CE-NISKOPODNI, JEDAN NIVO, KL. I	36
	CG-ZGLOBNI NISKOPODNI, JEDAN NIVO, KL. I	3
	CI - JEDAN NIVO, KL. II	432

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
	CJ - DVA NIVOA, KL. II	2
	CK - ZGLOBNI, JEDAN NIVO, KL. II	1
	CM - NISKOPODNI, JEDAN NIVO, KL. II	22
	CQ - JEDAN NIVO, KL. III	394
	CR - DVA NIVOA, KL. III	26
	CU - JEDAN NIVO, KL. A	6
	CW - JEDAN NIVO, KL. B	42
	TROLEJBUS, CA-JEDAN NIVO, KL. I	11
	TROLEJBUS, CC-ZGLOBNI, JEDAN NIVO, KL. I	13
N1 - TERETNO VOZILO	BA-OTVORENO	2.482
	BA-OTVORENO SA DIZALICOM	25
	BA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	15
	BB-FURGON	8.071
	BC-TEGLJAČ SA SEDLOM	1
	PROMJENJIVE NADGRADNJE	2
	SAMOISTOVARAČ/KIPER	61
	SB-SPECIJALNO-BLINDIRANO	47
	SD-POGREBNO VOZILO	30
	SG- RADNO-AMBULANTA	17
	SG- RADNO-BIFE	3
	SG- RADNO-ČISTAČ SLIVNIKA	1
	SG- RADNO-ČISTAČ SNIJEGA	2
	SG- RADNO-ČISTAČ ULICA	4
	SG- RADNO-LJESTVE	2
	SG- RADNO-ODVOZ FEKALIJA	1
	SG- RADNO-ODVOZ SMEĆA	2
	SG- RADNO-POKRETNA PRODAVNICA	1
	SG- RADNO-RADIONICA	19
	SG- RADNO-REKLAMNO VOZILO	3
	SG- RADNO-RTV	2
	SG- RADNO-VATROGASNI	7
	SG- RADNO-ZA ZABAVU	1
	SG-RADNO-DIZALICA	26
	SG-RADNO-OSTALO	8
	SG-SPECIJALNO-CISTERNA	7

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
N2 - TERETNO VOZILO	SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	325
	SG-SPECIJALNO-OSTALO	26
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STAKLA	79
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	2
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	130
	TERENSKO	93
	ZATVORENO	1.884
	ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	10
N3 - PONUDNI VOZILO	BA-OTVORENO	1.618
	BA-OTVORENO SA DIZALICOM	92
	BA-OTVORENO SA DIZALICOM I UTOVARNOM PLATFORMOM	7
	BA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	165
	BB-FURGON	401
	BC-TEGLJAČ SA SEDLOM	53
	BC-TEGLJAČ SA SEDLOM I DIZALICOM	1
	PROMJENJIVE NADGRADNJE	2
	SAMOISTOVARAČ/KIPER	677
	SAMOISTOVARAČ/KIPER SA DIZALICOM	40
	SB-SPECIJALNO-BLINDIRANO	2
	SG- RADNO-AMBULANTA	1
	SG- RADNO-BIFE	1
	SG- RADNO-ČISTAČ SLIVNIKA	4
	SG- RADNO-ČISTAČ SNIJEGA	15
	SG- RADNO-ČISTAČ ULICA	3
	SG- RADNO-ELEKTRO AGREGAT	1
	SG- RADNO-LJESTVE	4
	SG- RADNO-ODVOZ FEKALIJA	6
	SG- RADNO-ODVOZ SMEĆA	12
	SG- RADNO-PERAČ ULICA	3
	SG- RADNO-PUMPNI AGREGAT	1

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
N3 - TERETNO VOZILO	SG- RADNO-RADIONICA	6
	SG- RADNO-RTV	6
	SG- RADNO-VATROGASNI	49
	SG- RADNO-ZA ZABAVU	6
	SG-RADNO-BUŠILICA	7
	SG-RADNO-DIZALICA	46
	SG-RADNO-OSTALO	11
	SG-SPECIJALNO-CISTERNA	62
	SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	421
	SG-SPECIJALNO-OSTALO	14
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ PČELA	4
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STAKLA	27
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	23
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	145
	TERENSKO	1
	ZATVORENO	224
	ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	90
	BA-OTVORENO	473
	BA-OTVORENO SA DIZALICOM	414
	BA-OTVORENO SA DIZALICOM I UTOVARNOM PLATFORMOM	27
	BA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	67
	BB-FURGON	19
	BC-TEGLJAČ SA SEDLOM	2.208
	BC-TEGLJAČ SA SEDLOM I DIZALICOM	4
	BD-TEGLJAČ SA KUKOM	1
	PROMJENJIVE NADGRADNJE	77
	SAMOISTOVARAČ/KIPER	1.228
	SAMOISTOVARAČ/KIPER SA DIZALICOM	174
	SG- RADNO-ČISTAČ SLIVNIKA	9
	SG- RADNO-ČISTAČ SNIJEGA	9
	SG- RADNO-ČISTAČ ULICA	1
	SG- RADNO-LJESTVE	2

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
O1 - PRIKLJUČNO VOZILO	SG- RADNO-ODVOZ FEKALIJA	18
	SG- RADNO-ODVOZ SMEĆA	135
	SG- RADNO-PERAČ ULICA	10
	SG- RADNO-PUMPNI AGREGAT	48
	SG- RADNO-RADIONICA	1
	SG- RADNO-RTV	3
	SG- RADNO-VATROGASNI	61
	SG- RADNO-ZA ZABAVU	3
	SG-RADNO-BUŠILICA	3
	SG-RADNO-DIZALICA	79
	SG-RADNO-OSTALO	5
	SG-SPECIJALNO ZA PREVOZ DRVETA SA DIZALICOM	131
	SG-SPECIJALNO-BETONSKA MJEŠALICA	289
	SG-SPECIJALNO-CISTERNA	220
	SG-SPECIJALNO-DAMPER	1
	SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	116
	SG-SPECIJALNO-OSTALO	8
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	97
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	9
	SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	29
	ZATVORENO	70
	ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	68
O2 - OTVORENO VOZILO	DC-OTVORENO	813
	DC-SG-RADNO-KOMPRESORSKI AGREGAT	1
	DC-SG-RADNO-OSTALO	3
	DC-SG-RADNO-PUMPNI AGREGAT	1
	DC-SG-RADNO-ZA STANOVANJE	31
	DC-SG-SPECIJALNO-OSTALO	11
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ ČAMACA	44
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ PČELA	1
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	4

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	3
	DC-ZATVORENO	29
	DA-OTVORENO	208
	DA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	1
	DA-SAMOISTOVARNO (KIPER)	9
	DA-SG-RADNO-BIFE	2
	DA-SG-RADNO-ELEKRO AGREGAT	1
	DA-SG-RADNO-KOMPRESORSKI AGREGAT	11
	DA-SG-RADNO-PUMPNI AGREGAT	8
	DA-SG-RADNO-ZA STANOVANJE	23
	DA-SG-SPECIJALNO-HLADNJACA	1
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ ČAMACA	11
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	5
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	7
O2 - PRIKLJUČNO VOZILO	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	109
	DA-ZATVORENO	11
	DB-OSTALO	2
	DB-OTVORENO	11
	DB-SG-RADNO-PUMPNI AGREGAT	6
	DB-SG-RADNO-ZA STANOVANJE	10
	DB-SG-SPECIJALNO-HLADNJACA	1
	DB-SG-SPECIJALNO-OSTALO	2
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ ČAMACA	1
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	1
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ PČELA	1
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	2
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	20
	DB-TRAKTORSKA	6
	DB-ZATVORENO	1
	DC-OSTALO	2

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
O3 - PRIKLJUČNO VOZILO	DC-OTVORENO	89
	DC-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	1
	DC-PLATO	1
	DC-SG-RADNO-BIFE	1
	DC-SG-RADNO-DIZALICA	5
	DC-SG-RADNO-ELEKRO AGREGAT	4
	DC-SG-RADNO-KOMPRESORSKI AGREGAT	3
	DC-SG-RADNO-OSTALO	7
	DC-SG-RADNO-PUMPNI AGREGAT	7
	DC-SG-RADNO-ZA STANOVANJE	31
	DC-SG-RADNO-ZA ZABAVU	1
	DC-SG-SPECIJALNO-OSTALO	4
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ ČAMACA	4
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	7
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	74
	DC-TRAKTORSKA	17
	DC-ZATVORENO	10
O3 - PRIKLJUČNO VOZILO	DA-OTVORENO	47
	DA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	5
	DA-SAMOISTOVARNO (KIPER)	23
	DA-SG-RADNO-ODVOZ FEKALIJA	1
	DA-SG-RADNO-PUMPNI AGREGAT	1
	DA-SG-RADNO-RTV	2
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	4
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	3
	DA-TRAKTORSKA	6
	DA-ZATVORENO	1
	DA-ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	1
	DB-OTVORENO	20
	DB-PLATO	1
	DB-SAMOISTOVARNO (KIPER)	1

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
O4 - PRIKLJUČNO VOZILO	DB-SG-RADNO-VATROGASNA	1
	DB-SG-SPECIJALNO-OSTALO	1
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	4
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	3
	DB-TRAKTORSKA	7
	DB-ZATVORENO	1
	DC-OSTALO	2
	DC-OTVORENO	18
	DC-PLATO	1
	DC-SAMOISTOVARNO (KIPER)	2
	DC-SG-RADNO-KOMPRESORSKI AGREGAT	1
	DC-SG-RADNO-OSTALO	1
	DC-SG-SPECIJALNO-OSTALO	9
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	2
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	3
	DC-TRAKTORSKA	41
	DC-ZATVORENO	3
O5 - OTVORENO VOZILO	DA-OTVORENO	1.540
	DA-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	27
	DA-PLATO	59
	DA-PROMJENJIVE NADGRADNJE	1
	DA-SAMOISTOVARNO (KIPER)	489
	DA-SG-SPECIJALNO ZA PREVOZ DRVETA SA DIZALICOM	1
	DA-SG-SPECIJALNO-CISTERNA	309
	DA-SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	203
	DA-SG-SPECIJALNO-OSTALO	8
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	147
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	4
	DA-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	60
	DA-ZATVORENO	56
	DB-OTVORENO	97

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
	DB-OTVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	12
	DB-PLATO	16
	DB-SAMOISTOVARNO (KIPER)	59
	DB-SG-RADNO-ZA ZABAVU	3
	DB-SG-SPECIJALNO-CISTERNA	21
	DB-SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	10
	DB-SG-SPECIJALNO-OSTALO	5
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	103
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ STOKE	1
	DB-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	39
	DB-ZATVORENO	5
	DB-ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	5
	DC-OTVORENO	55
	DC-PLATO	9
	DC-SAMOISTOVARNO (KIPER)	33
	DC-SG-SPECIJALNO-CISTERNA	7
	DC-SG-SPECIJALNO-HLADNJAČA	1
	DC-SG-SPECIJALNO-OSTALO	7
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ DRVETA	8
	DC-SG-SPECIJALNO-ZA PREVOZ VOZILA	11
	DC-TRAKTORSKA	1
	DC-ZATVORENO	5
	DC-ZATVORENO SA UTOVARNOM PLATFORMOM	1
RADNA MAŠINA	BAGER/BULDOŽER	9
	ČISTAĆ ULICA	1
	GREDER	8
	KOMBAJN	11
	MOTOKULTIVATOR	17
	ROVOKOPAČ	56
	SAMOHODNA DIZALICA	1
	SAMOHODNA MJEŠALICA ZA BETON	2
	SKREJPER	2

VRSTA VOZILA	OBLIK KAROSERIJE	UKUPNO
	UTOVARIVAČ	27
	VALJAK	6
	VILJUŠKAR	51
	VIŠENAMJENSKA	52
T1 - TRAKTOR	BEZ KABINE	39
	SA KABINOM	188
T2 - TRAKTOR	BEZ KABINE	35
	SA KABINOM	105
T3 - TRAKTOR	BEZ KABINE	18
	SA KABINOM	30
T4 - TRAKTOR	BEZ KABINE	4
	SA KABINOM	28
T5 - TRAKTOR	SA KABINOM	1
UKUPNO		175.314

Tabela 19. Prosječni godišnji vozni park po stanicama tehničkih pregleda dobivenog na osnovu podataka o svim tehničkim pregledima period 1.7. – 30.9.2014. godine

REDNI BROJ	NAZIV	PROSJEK
1	OSING VAREŠ	1993
2	STTP KAHРИB SAPNA	1993
3	AUTO-KONTAKT BUŽIM	1994
4	REMIS BANOVICI	1994
5	POLO KALESIJA	1994
6	MGM-TP BUGOJNO	1994
7	OSING ČELIĆ	1994
8	REMIS GORNJI VAKUF	1994
9	AGRAM STOLAC	1994
10	KOVAN MI OLOVO	1994
11	AUTOSERVIS DONJI VAKUF	1994
12	REMIS – LJUSINA BOSANSKA KRUPA	1995
13	AUTO STIL CAZIN	1995
14	KVIM COMPANY SANSKI MOST	1995
15	ELVIS V.KLADUŠA	1995
16	AUTOCENTAR BH ŽIVINICE	1995
17	REMIS ŽIVINICE	1995
18	AGRAM BUGOJNO	1995
19	AUTOCENTAR BH BUGOJNO	1995
20	REMIS VITEZ	1995
21	AGRAM ČAPLJINA	1995
22	AGRAM LJUBUŠKI	1995
23	BN-STEP ZAVIDOVICI PJ-2	1995
24	ORMAN BUSOVAČA	1995
25	OSING JABLJANICA	1995
26	AMOX TREYD KALESIJA	1995
27	REMIS KONJIC	1995
28	TURBO-PROM NOVI TRAVNIK	1995
29	PROTEHNA PROZOR - RAMA	1995
30	REMIS TP1 KONJIC	1995
31	AGRAM MOSTAR 3	1995
32	NASKO LUKAVAC	1995
33	AUTO-INDILOVIĆ ČAPLJINA	1995
34	STP MAK COMPANY GORAŽDE PJ 1	1995
35	KAMASS CAZIN	1996
36	AUTOCENTAR KLJUČ	1996
37	ADDA PROMET V.KLADUŠA	1996
38	REMIS – PROLETERSKA BOSANSKA KRUPA	1996
39	TRANSPORT GRAČANICA	1996
40	GRAD LUX GRADAČAC	1996
41	GRAPS GRADAČAC	1996
42	OSING DOBOJ ISTOK	1996
43	OSING LUKAVAC	1996
44	JAMBOSS LUKAVAC	1996
45	AGRAM SREBRENIK	1996
46	ŽIVINICEREMONT ŽIVINICE	1996
47	AC BREZA	1996
48	TRANSPORT KAKANJ	1996
49	REMIS TEŠANJ	1996
50	BN-STEP ZAVIDOVICI	1996
51	AGRAM ŽEPČE	1996
52	AUTOCENTAR BH GORAŽDE	1996
53	NEXT BUSOVAČA	1996
54	ŠPD/ŠGD SREDNJOBOSANSKE ŠUME FOJNICA	1996
55	AUTO COMMERCE GORNJI VAKUF	1996
56	AGRAM JAJCE	1996
57	CROATIA VITEZ PJ 2 JAJCE	1996
58	AGRAM PROZOR - RAMA	1996
59	JAKOV MIKULIĆ GRUDE	1996

REDNI BROJ	NAZIV	PROSJEK
60	CROTEHNA LJUBUŠKI	1996
61	TRZ HADŽIĆI HADŽIĆI	1996
62	OSING ILIJAŠ	1996
63	KJKP GRAS - VELIKA DRVETA NOVI GRAD	1996
64	MEHANIZACIJA MOSTAR	1996
65	2000-DARC LIVNO	1996
66	BOSNAEXPRES DOBOJ JUG	1996
67	OSING KLAĐANJ	1996
68	GRAKOP KISELJAK	1996
69	FINVEST DRVAR DRVAR	1996
70	VOĆE-TRANZIT GRADAČAC	1996
71	RISOVIĆ COMERCE B.PETROVAC	1996
72	ASA PSS MOSTAR - SUTINA	1996
73	ASA PSS MOSTAR – BIŠĆE POLJE	1996
74	HAJASINŽENJERING MOSTAR	1996
75	KAMION CENTAR BIHAĆ	1996
76	SJAJ MAGLAJ	1996
77	OXIS OIL GRAČANICA	1996
78	OSING KAKANJ	1996
79	ČAVKIĆ BIHAĆ	1997
80	AGRAM CAZIN	1997
81	ČAVKIĆ CAZIN	1997
82	ILMA S.MOST	1997
83	AGRAM ODŽAK	1997
84	REMIS SREBRENIK	1997
85	SELIMPEX SREBRENIK	1997
86	BTS VISOKO	1997
87	REMIS VISOKO	1997
88	REMIS ZENICA	1997
89	AUTO MOTO KLUB "BUGOJNO" BUGOJNO	1997
90	AKT TRAVNIK TRAVNIK	1997
91	CROATIA - REMONT ČAPLJINA	1997
92	AGRAM ILIDŽA	1997
93	AC KRŽELJ LIVNO	1997
94	EUROSERVIS LIVNO	1997
95	CROTEHNA TOMISLAVGRAD	1997
96	AGRAM GRUDE	1997
97	REMIS MAGLAJ	1997
98	AGRAM TOMISLAVGRAD	1997
99	HAJASINŽENJERING TUZLA	1997
100	OSING ZENICA	1997
101	AUTO KUĆA MATOŠEVIĆ VITEZ	1997
102	TG HADŽIĆI	1997
103	NEVISTIĆ-COMMERCE TOMISLAVGRAD	1997
104	STP MAK COMPANY GORAŽDE	1997
105	ZLATNA LAGUNA GRAČANICA	1997
106	STP MILIČEVIĆ KREŠEVO	1997
107	DRR AUTO KISELJAK	1997
108	BERLINA BIHAĆ	1998
109	TEHNOSEVIS ORAŠJE	1998
110	REMIS TUZLA	1998
111	AUTO CENTAR ŠKOLJIĆ TEŠANJ	1998
112	A & BONUS VISOKO	1998
113	AUTOCENTAR BH ZENICA	1998
114	AGRAM ZENICA	1998
115	K-PROJEKT ŽEPČE	1998
116	LAŠVA KOMERC TRAVNIK	1998
117	CROATIA VITEZ N.TRAVNIK	1998
118	AGRAM ČITLUK	1998
119	VISOKA GRUDE	1998
120	AUTO-INDILOVIĆ POSUŠJE	1998

REDNI BROJ	NAZIV	PROSJEK
121	AUTOCENTAR ŠIROKI BRIJEG	1998
122	KJKP GRAS - DEPO TROLEJBUSA NOVI GRAD	1998
123	DERBY ORAŠJE	1998
124	JP KOMUNALNO NEUM	1998
125	LAGER POSUŠJE	1998
126	AUTO LIJANOVICI MOSTAR	1998
127	ZOVKO M&M ŽEPČE	1998
128	AHMETSPAHIĆ PETROL VOGOŠĆA	1998
129	AUTO KUĆA ALIJAGIĆ BIHAĆ	1998
130	AGRAM VITEZ	1998
131	PSC-JELAH TEŠANJ	1999
132	ĆOSIĆPROMEX USORA	1999
133	MARKOVIĆ KISELJAK	1999
134	CROATIA VITEZ VITEZ	1999
135	AUTO LIJANOVICI 1 ŠIROKI BRIJEG	1999
136	ŠILJAK ILIDŽA	1999
137	HIDROGRADNJA NOVI GRAD	1999
138	REMIS NOVI GRAD	1999
139	AUTOSERVIS VILA KUPRES	1999
140	ENERGY COMMERCE MOSTAR	1999
141	AUTOCENTAR BH TUZLA	1999
142	GMC INŽENJERING NOVO SARAJEVO	1999
143	NAM ČITLUK	1999
144	SONI LUX TUZLA	2000
145	SAMN TUZLA	2000
146	CROAUTO MOSTAR	2000
147	AGRAM MOSTAR	2000
148	AUTO LIJANOVICI 2 ŠIROKI BRIJEG	2000
149	CENTROTRANS TRANZIT NOVI GRAD	2000
150	OSING VOGOŠĆA	2000
151	APRO MEHANIZACIJA MOSTAR	2000
152	AUTODELTA CENTAR	2000
153	GANGO LINE DOBOJ JUG	2000
154	POLO TUZLA	2000
155	CENTROTRANS-EUROLINES NOVI GRAD	2000
156	AGRAM TUZLA	2001
157	AUTOCENTAR BH NOVO SARAJEVO	2001
158	REMIS TP1 NOVI GRAD	2001
159	TEHPROV ILIDŽA	2001
160	OSING NOVI GRAD	2001
161	BN-STEP CENTAR	2001
162	UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI NOVO SARAJEVO	2002
163	AGRAM NOVI GRAD	2002
164	AGRAM CENTAR	2002
165	AC QUATTRO NOVO SARAJEVO	2004
166	ASA PSS NOVI GRAD	2008

U ovom broju stručnog biltena prezentirana su i dva nova izvještaja iz integralnog informacionog sistema a|TEST. U Tabeli 18. prezentirani su podaci o odabranim oblicima karoserije prilikom vršenja tehničkog pregleda, a u Tabeli 19. podaci o prosjeku godišta vozognog parka po stanicama za tehnički pregled vozila u Federaciji BiH. Radi se o izvještajima, koji zahtjevaju izvjesna „dotjerivanja“ odnosno izbacivanje tehničkih pregleda koji se ponavljaju više puta u godini, ali pošto se radi o malom postotku takvih pregleda takva se greška može zanemariti.

3. EVIDENTIRANJE NEISPRAVNOSTI PRILIKOM TEHNIČKOG PREGLEDA VOZILA U FEDERACIJI BIH

Autor: Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjerstvo, Zenica

1. UVOD

U današnjem modernom svijetu, veoma važnu ulogu u životu ljudi čine vozila svih vrsta i namjena. Saobraćaj s tim vozilima je, prema tome, od posebnog društvenog, ekonomskog, razvojnog, ekološkog i svakog drugog značaja. Na saobraćaj utiču društvo, vozači, vozila, okolina, a isključenje bilo kojeg od ovih faktora bi značilo nemogućnost odvijanja saobraćaja. Zahtjevi za unapređenje saobraćaja su trajno, jer su u funkciji unapređenja čovjekova standarda uopšte. Ogledaju se u povećanju kvaliteta voznih karakteristika i sigurnosti samih vozila, kao i očuvanju čovjekove okoline.

Evidentiranje bilo koje neispravnosti na stanicama tehničkih pregleda vozila u Federaciji BiH, obzirom na prosječnu starost vozila je veoma malo, a što će potvrditi i evidencije iz informacionog sistema aTEST.

Evidentiranje neispravnosti hidrauličnih kočionih sistema motornih vozila je veoma značajna tema, tim više kada se zna da su ovom vrstom kočionih sistema opremljena sva laka motorna vozila, tj. motorna vozila najveće dopuštene mase do 3,5 tone (razvrstanih u M1 i N1 kategoriju). U našoj zemlji je u, prošloj, 2013. godini registrovano 715.529 ovih vozila, od ukupnog broja registrovnih vozila 786.089.

Od ukupnog broja registrovanih vozila u 2013. godini, Federaciji BiH pripada cca 550.000 (na osnovu broja obavljenih pregleda (RED+TEU), 549.283).

Ekomska situacija u našoj zemlji u velikoj mjeri doprinosi da se na putevima koriste putnički automobili (M1 kategorije) prosječne starosti 17 godina, te teretna vozila (N1 kategorije) prosječne starosti 13,42 godine.

S obzirom na stalna usavršavanja motornih vozila, koja se posebno odnose na uvođenje novih tehničkih i tehnoloških rješenja za opštu sigurnost, tehnička ispravnost vozila predstavlja bitan faktor sigurnosti saobraćaja. Nažalost, statistike pokazuju da stalno povećanje broja novoregistrovanih motornih vozila, kao posljedica poboljšanja životnog standarda, utiče i na povećanje saobraćajnih nezgoda na putevima u BiH. Neminovna posljedica nezgoda, osim materijalne štete na vozilima, su i fizičke ozljede vozača i saputnika, kao i drugih učesnika u saobraćaju. Nerijetko su posljedice i smrtni slučajevi. Sve ovo nameće potrebu da se poveća ozbiljnost u održavanju kompletног vozila, a posebno hidrauličnih kočionih sistema na motornim vozilima.

2. PODACI O EVIDENTIRANJU NEISPRAVNOSTI PRILIKOM TEHNIČKOG PREGLEDA VOZILA U FEDERACIJI BIH

Podaci o evidenciji neispravnosti koje se uoče prilikom obavljanja tehničkih pregleda vozila u Federaciji BiH, u zadnje dvije godine, shodno ukupnom broju obavljenih tehničkih pregleda pokazuju dvije stvari, ili se tehnička ispravnost vozila u Federaciji BiH drastično popravila ili su kriteriji osoblja prilikom pregleda vozila opali.

Uopšteno rečeno, vozila koja se svakodnevno mogu vidjeti u saobraćaju pokazuju realno stanje tehničke ispravnosti, pa se onda postavlja pitanje, a zašto se te činjenice nisu i adekvatno evidentirale na stanicama tehničkog pregleda vozila.

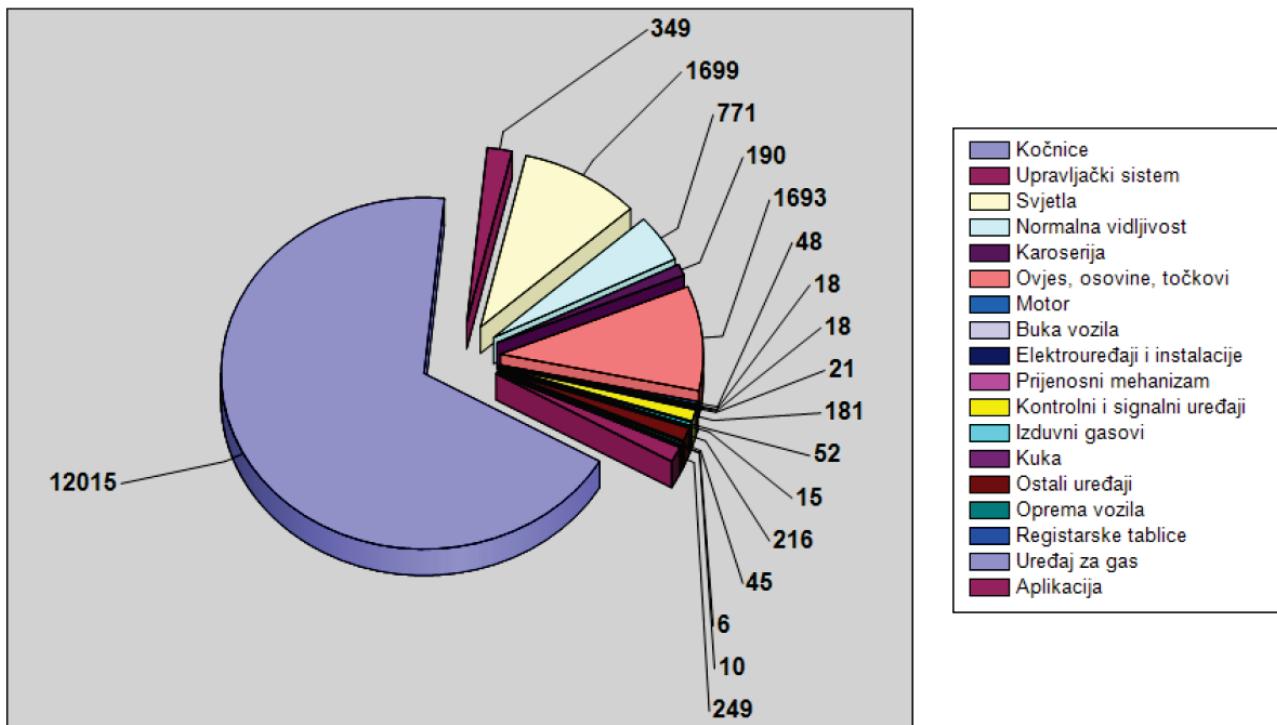
Neki od razloga za to vjerovatno su i:

- ekomska situacija u našoj zemlji (mala platežna moć građana, velika starost vozila),
- velika konkurenca (veći broj stanica tehničkih pregleda vozila u jednom mjestu) i
- slabe sankcije u slučaju detektovanja i davanja tehničke ispravnosti vozila za tehnički neispravno vozilo.

U Tabelama 2.1. i 2.2. prikazati će se broj neispravnosti po pojedinim sistemima evidentiranim u 2012. i 2013. godini, a na grafikonima 2.1. i 2.2. sve te evidentirane neispravnosti prikazane su slikovito.

Tabela 2.1. Broj neispravnosti po pojedinim sistemima/podsistemima/uređajima – 2012. godina

Sistem/Podsistem/Uredaj		Broj neispravnosti	
Kočnice	Mehaničko stanje i funkcionalnost	Ostalo	0
		Nosač pedale radne kočnice (nožna komanda)	5
		Stanje pedale i radni hod	11
		Vakumska pumpa ili kompresor i rezervoar	4
		Indikator ili pokazivač upozorenja o niskom pritisku	0
		Ručni kočni ventil	8
		Parkirna kočnica, komanda	92
		Kočni ventili (nožni ventili, ventili za rasterećenje, regulatori-razvodnici, relej-ventili)	28
		Spojničke glave za kočenje prikolice	0
		Rezervoar za vazduh pod pritiskom	5
		Servo jedinice kočnice, glavni kočni cilindar (hidraulični sistem)	63
		Kruti kočni vodovi	56
		Elastični kočni vodovi	134
		Kočne obloge (pločice disk kočnice)	207
		Kočni doboši, kočni diskovi	80
		Kočna elastična užad, poluge, poluge mehaničkog prijenosnog mehanizma	11
		Uređaji za aktiviranje kočnice (uključujući akumulaciono-opružne cilindre ili hidraulične kočne cilindre)	29
	Performanse i efikasnost	Ventili za mjerjenje opterećenja	4
		Regulator sile kočenja	61
		Sistem za dugotrajno kočenje (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
		ABS (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
		Ukupno	798
UKUPNO kočnice	Performanse i efikasnost	Performanse i efikasnost radne kočnice	5490
		Performanse i efikasnost pomoćne kočnice	5476
		Performanse i efikasnost parkirne kočnice	251
		Sistem za dugotrajno kočenje (uključujući motornu kočnicu)	0
		Ukupno	11217
UKUPNO (svi uređaji sa kočnicama)		798 + 11217 = 12015	

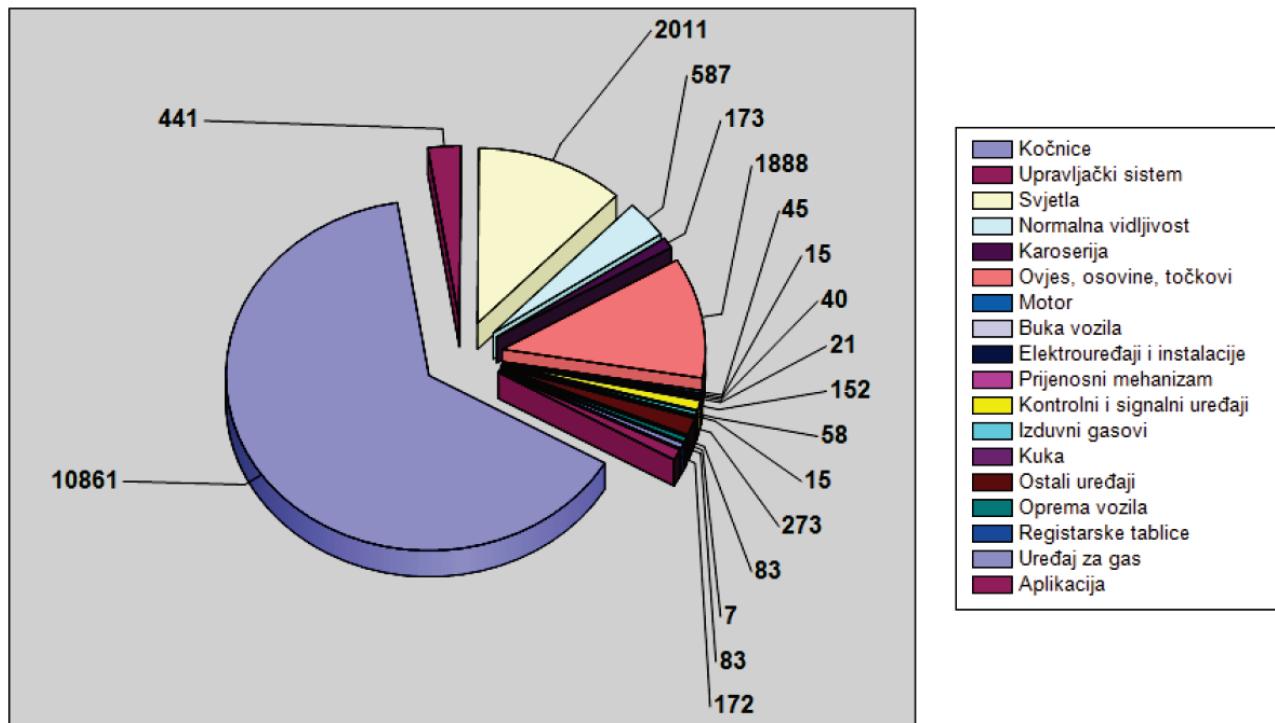

Grafikon 2.1. Prikaz evidentiranih neispravnosti prilikom pregleda vozila po sistemima u 2012. godini

Tabela 2.2. Broj neispravnosti po pojedinim sistemima/podsistemima/uređajima – 2013. godina

Sistem/Podsistem/Uređaj		Broj neispravnosti
Kočnice	Mehaničko stanje i funkcionalnost	Ostalo
		0
		Nosač pedale radne kočnice (nožna komanda)
		5
		Stanje pedale i radni hod
		6
		Vakuumска pumpa ili kompresor i rezervoar
		9
		Indikator ili pokazivač upozorenja o niskom pritisku
		0
		Ručni kočni ventil
		11
		Parkirna kočnica, komanda
		75
		Kočni ventili (nožni ventili, ventili za rasterećenje, regulatori-razvodnici, relej-ventili)
		15
		Spojničke glave za kočenje prikolice
		0
		Rezervoar za vazduh pod pritiskom
		2
		Servo jedinice kočnice, glavni kočni cilindar (hidraulični sistem)
		34
		Kruti kočni vodovi
		59
		Elastični kočni vodovi
		121
		Kočne obloge (pločice disk kočnice)
		121
		Kočni doboši, kočni diskovi
		62
		Kočna elastična užad, poluge, poluge mehaničkog prijenosnog mehanizma
		11
		Uređaji za aktiviranje kočnice (uključujući akumulaciono-opružne cilindre ili hidraulične kočne cilindre)
		16

Sistem/Podsistem/Uredaj		Broj neispravnosti
Performanse i efikasnost	Ventili za mjerenje opterećenja	2
	Regulator sile kočenja	67
	Sistem za dugotrajno kočenje (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
	ABS (gdje je ugrađen ili ako se zahtjeva)	0
	Ukupno	616
	Performanse i efikasnost radne kočnice	4957
	Performanse i efikasnost pomoćne kočnice	5071
	Performanse i efikasnost parkirne kočnice	216
	Sistem za dugotrajno kočenje (uključujući motornu kočnicu)	1
	Ukupno	10245
UKUPNO kočnice		616 + 10245 = 10861
UKUPNO (svi uređaji sa kočnicama)		16925

Grafikon 2.2. Prikaz evidentiranih neispravnosti prilikom pregleda vozila po sistemima u 2013. godini

Analizirajući broj evidentiranih neispravnosti svih uređaja na stanicama tehničkih pregleda vozila u Federaciji BiH i poredeći ih sa neispravnostima hidrauličnih kočionih uređaja, može se zaključiti da su ovi uređaji glavni razlog tehničke neispravnosti vozila.

Potrebno je naglasiti da su u tabelama 2.1. i 2.2. prikazani podaci o neispravnosti svih vrsta kočionih uređaj, a obzirom da su posmatrane vrste motornih vozila (M1 i N1) dominantne, to su i neispravnosti hidrauličnih kočionih uređaja najveći.

Međutim, ukoliko se uzme u obzir broj ovih vozila registrovanih u 2013. godini, tada se dobije podatak da je stopa ukupno neispravnih vozila (sa svim nedostacima) na tehničkom pregledu

vozila u prošloj godini bila $16925/549283 \times 100\% = 3,08\%$.

Ovo je izuzetno mala neispravnost, kada se uzme u obzir da je prosječna starost motornih vozila vozila M1 i N1 u, prošloj, 2013. godini bila 15,21 godina.

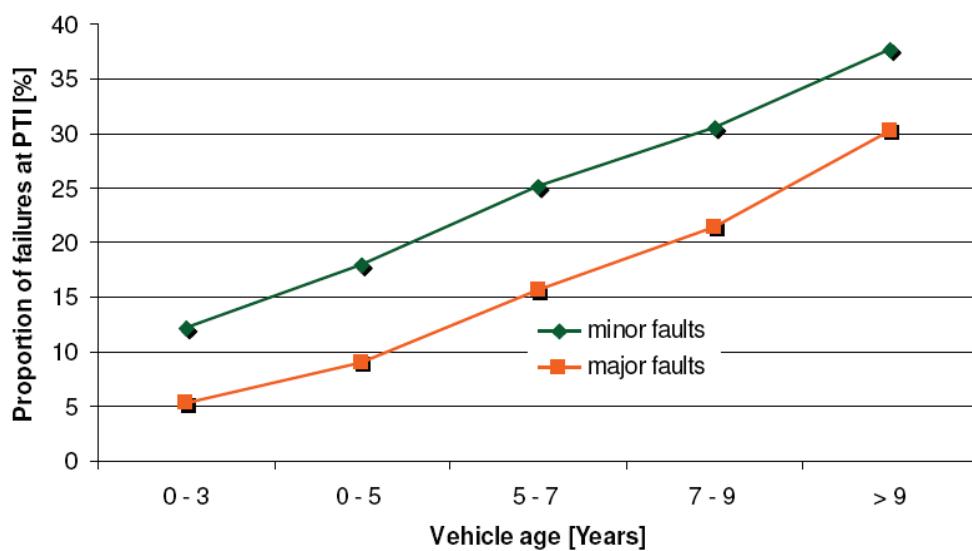
Stopa neispravnosti hidrauličnih kočionih uređaja u 2013. godini shodno broju registriranih vozila je $10861/549283 \times 100\% = 1,98\%$.

Također, ovo je izuzetno mala stopa evidentiranih neispravnosti hidrauličnih kočionih uređaja.

Obirom samo na starost vozila ovo je nerealna slika tehničke ispravnosti vozila u Federaciji BiH.

U nastavku će se prikazati rezultati ispravnosti kompletног vozila na tehničkom pregledu u Njemačkoj u 2011. i 2012. godini, sa parametrima starost vozila i pređena kilometraža (Slike 2.1. i 2.2.).

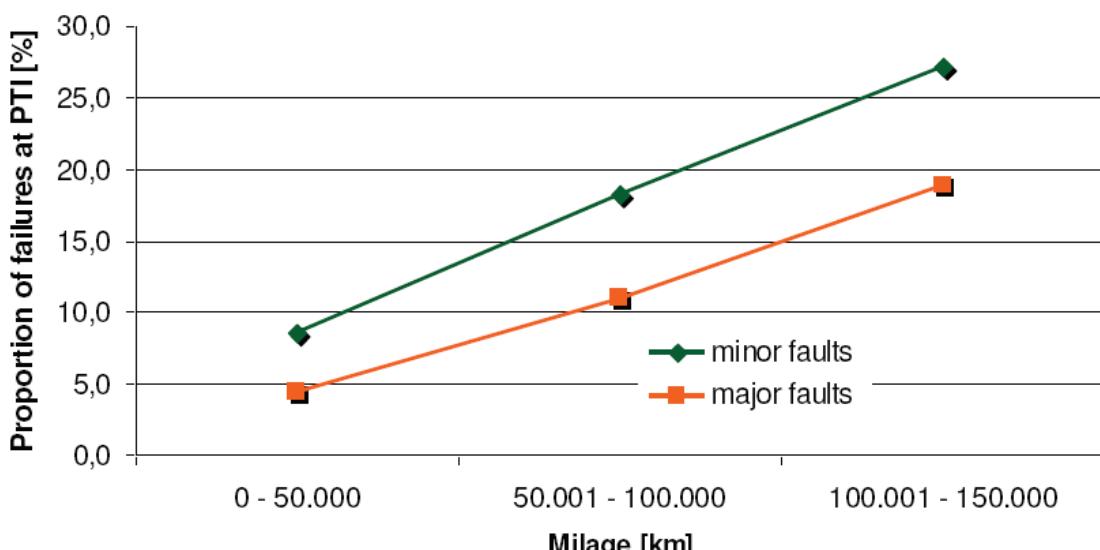
Na ovim slikama se može vidjeti da je izuzetno velika stopa neispravnosti vozila uopšte, te da se ona linearno povećava sa starošću vozila, kao i sa povećanjem pređene kilometraže vozila.

Legenda:

PTI – periodical technical inspection (tehnički pregleda vozila), Minor faults – mali nedostaci na vozilu
 Major faults – veliki nedostaci na vozilu, Izvor: KBA Germany 2011

Slika 2.1. Stopa neispravnosti vozila u Njemačkoj obzirom na starost vozila

Izvor: DEKRA Gebrauchtwagenreport 2012

Slika 2.2. Stopa neispravnosti vozila u Njemačkoj obzirom na pređenu kilometražu vozila

3. ZAKLJUČAK

Rezultati mjerena evidentirani na stanicama tehničkih pregleda vozila u Federaciji BiH pokazuju da je u zadnje dvije godine (2012.-2013.) evidentiran veoma mali broj neispravnosti vozila u cijelini, samo 3,08%. Ovom podatku ne ide u prilog ni starost motornih vozila u Federaciji BiH, kao ni velika pređena kilometraža vozila (kao posljedica velike starosti vozila).

Ovaj stav se dodatno potvrđuje podacima iz Njemačke, za 2011. i 2012. Godinu, gdje je evidentirana stopa tehnički neispravnih vozila od preko 20% za vozila starosti preko 10 godina.

Mogući razlozi za ovakvu sliku evidentiranih neispravnosti vozila u Federaciji BiH na stanicama tehničkih pregleda vozila su:

- ekonomski situacija u našoj zemlji (mala platežna moć građana, velika starost vozila),
- velika konkurenca (veći broj stanica tehničkih pregleda vozila u jednom mjestu) i
- slabe sankcije u slučaju detektovanja izdavanja tehničke ispravnosti vozila za tehnički neispravno vozilo.

4. LITERATURA

- [1] www.iddeea.gov.ba
- [2] Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju da imaju vozila i o osnovnim uslovima koje moraju da ispunjavaju uređaji i oprema u saobraćaju na putevima (Službeni glasnik BiH, broj 23/07, 54/07 i 101/12)
- [3] Stručni bilten IPI, br. 21, str. 24
- [4] Stručni bilten IPI, br. 25, str. 24
- [5] Pravilnik o tehničkim pregledima vozila (Službeni glasnik BiH, br. 13/07, 72/07, 74/08, 3/09, 76/09 i 29/11)
- [6] www.cita-vehicleinspection.org

4. MEĐUSOBNI ODNOŠI IZMEĐU UČESNIKA U SAOBRAĆAJU

Autor: Akif Smailhodžić, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZE-DO Kantona

SAŽETAK

Saobraćaj počiva na međusobnom povjerenu svih učesnika u saobraćaju. Ponašanje učesnika u saobraćaju temelji se na međusobnom uvažavanju i partnerskom odnosu, bez obzira na kategorije učesnika u saobraćaju. Saobraćajni uvjeti i različite situacije u saobraćaju utiču na ponašanje pojedinca i njegov odnos prema drugim učesnicima u saobraćaju. Međusobni odnosi bi trebali odražavati uzajamno poštivanje, uvažavanje, solidarnost i humanost.

1. UVOD

Učesnici u saobraćaju moraju svakodnevno da dijele cestu s velikim brojem drugih učesnika u saobraćaju, a glavni cilj svakog od njih je da se premjesti/preze s jednog mesta na drugo mjesto sigurno, uz minimum rizika, zastoja i nelagodnosti i u što je moguće kraćem vremenu. Da bi stigli na željenu destinaciju, učesnici u saobraćaju moraju da izbjegavaju i izbore se s aktuelnim i potencijalnim „preprekama“ na cesti. Ove prepreke mogu biti statične, kao što su elementi ceste i ambijenta, npr. nepregledne i opasne krvine, drveće koje smanjuje preglednost, zidovi ili parkirana vozila koja takođe smanjuju preglednost, ili mobilne, u vidu drugih učesnika u saobraćaju, odnosno njihovih vozila, biciklista, pješaka ili životinja koji se iznenada nađu na cesti. Da bi sigurna vožnja uopšte bila moguća, svaki učesnik u saobraćaju mora računati i s nepropisnim i nesigurnim namjerama i ponašanjem drugih učesnika u saobraćaju. Učesnici u saobraćaju dužni su prije svega postupati po saobraćajnim i sigurnosnim pravilima, saobraćajnim znakovima prilagođavajući se svim posebnostima u saobraćaju na cesti. Predviđanje ponašanja drugih učesnika u saobraćaju teže je nego predviđanje saobraćajne okoline zato što se drugi učesnici, za razliku od statičnih prepreka, kreću, pa vozač mora da procijeni njihovu namjeru, brzinu i pravac kretanja kako bi ih propustio ili izbjegao. Drugim riječima, učesnici u saobraćaju jesu i moraju jedni s drugima biti u interakciji. Interakcija učesnika u saobraćaju bila bi nemoguć zadatak bez neminovnih formalnih pravila saobraćaja, kojima se propisuju pravila i način ponašanja u različitim situacijama. Osim formalnih pravila, u saobraćaju se koriste i drugi načini komunikacije, i to putem neformalnih pravila i signala, u cilju poboljšanja interakcije sa drugim učesnicima. Iako neki od ovih neformalnih načina mogu olakšati interakciju, neki mogu dovesti i do konflikta ili nezgoda, kao što je to slučaj kada se različiti vozači pridržavaju različitih pravila. Značajan broj učesnika u saobraćaju svakodnevno je izložen različitim vrstama pritiska (poslovnih, privatnih i dr.), zbog čega se kod njih javlja napetost tokom učestvovanja u saobraćaju. Strpljenje je važna osobina svakog savjesnog vozača. Ona se može poistovijetiti s poznatom poslovicom "strpljen - spašen". Vozač koji posjeduje veće strpljenje ima manje šanse da uđe u konfliktne situacije s drugim učesnicima, a samim tim je manje izložen riziku od nastanka saobraćajne nezgode i mogućih posljedica.

Kod vozača je često prisutan strah zbog ubrzanog odvijanja saobraćaja, mogućeg nastanka saobraćajne nezgode, iznenadnih saobraćajnih situacija prilikom kretanja na nepoznatim dionicama ceste i dr. Straha i strepnje nema kada se vozač kreće ustaljenim dijelom ceste, kada je siguran u tehničku ispravnost svog motornog vozila, kada ima dovoljno vremena da stigne do željene destinacije i kada nema ugrožavanja njegove definisne putanje kretanja u određenom vremenskom okviru.

Najvažnije je da se pri kretanju po zajedničkim saobraćajnim površinama, svi učesnici u saobraćaju prije nego što se odluče za neku radnju, uvjere da time ne ometaju ili ugrožavaju druge učesnike u saobraćaju te da o svojoj namjeri obavijeste ostale učesnike u saobraćaju. Solidaran i human odnos gradi se s vremenom, tokom sticanja vozačkog iskustva.

Posebna skupina učesnika u saobraćaju su novi vozači koji su netom stekli vozačku dozvolu. Učestvovanjem u cestovnom saobraćaju s nedovoljno vozačkog iskustva, nailaze na nove, nepoznate i opasne situacije koje još ne mogu sigurno rješavati. Oni tek počinju učiti i prepoznavati opasne situacije, sticati vozačke vještine i iskustvo u stvarnim saobraćajnim uvjetima i razvijati osjećaj za prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti u saobraćaju. Za njih je najbitnije da steknu iskustvo i da postanu dio sistema cestovnog saobraćaja, uz uvažavanje drugih učesnika.

2. SAOBRAĆAJNA KULTURA

Saobraćajna kultura podrazumijeva skup normi i ponašanja, međusobnih odnosa učesnika u saobraćaju, komunikacije između njih i prilagođavanje učesnika saobraćaju i saobraćaja učesniku. Jednostavno to znači uljudno ponašanje, pažljivo ophođenje i međusobno uvažavanje, obzirnost prema drugima u saobraćaju.

Kulturno ponašanje učesnika u saobraćaju, pa tako i vozača, ovisi, prije svega, o njihovoj općoj kulturi, odgoju, nivou njihova znanja o saobraćaju, psihofizičkim osobinama, nivou saobraćajne kulture ali i o motiviranosti za ponašanje u skladu sa tim.

Kulturno se ponašati u saobraćaju znači ponašati se u skladu s saobraćajnim propisima i pravilima, uz međusobno uvažavanje, obzirnost i tolerantnost prema drugim učesnicima. U okviru tog ponašanja poseban odnos i obzirnost treba imati prema najugroženijm učesnicima saobraćaja, djeci, starijim osobama, osobama s invaliditetom, pješacima i biciklistima.

Jedna od najznačajnijih osobina svakog učesnika u saobraćaju jeste njegova dosljednost i ustrajnost u poštivanju saobraćajnih propisa i pravila. Budući da osoba koja sudjeluje u saobraćaju može biti pješak, vozač motornog vozila, biciklista i sl., poželjno je da ta osoba, bez obzira na to u kom je svojstvu, uvijek poštuje propise i pravila i da se etično ponaša za vrijeme učestvovanja u saobraćaju.

Ponašanje u saobraćaju uključuje mnogo više od pukog tehničkog rukovanja i manevrisanja vozilom, kao što je npr. davanje signala ili kočenje. Emocionalna komponenta koja se javlja pri interpretaciji ponašanja drugih učesnika u saobraćaju, kao i reakcijama na to ponašanje, ima vitalnu ulogu u konceptu „ponašanja“ učesnika u saobraćaju. Posmatrajući interakciju učesnika u saobraćaju, odnosno razmjenu njihovih ponašanja, ova emocionalna komponenta predstavlja njen prirodni sastojak. Ovo je još očiglednije kada umjesto termina interakcija upotrebimo termin komunikacija, jer se komunikacijom osim činjenica (tzv. praktična komponenta komunikacije), prenosi i emotivni sadržaj ili se izaziva emocija kod drugoga.

U saobraćaju, za razliku od većine drugih situacija u kojima postoji interakcija između ljudi, učesnici su relativno anonimni, interakcije su kratke, a mogućnosti za komunikaciju su ograničenije. Zbog ograničenih sredstava komunikacije, u saobraćaju često dolazi do nerazumijevanja i pogrešnih interpretacija ponašanja drugih.

Nepisana pravila ponašanja i sigurnosna pravila imaju zajedničko obilježje, koje se očituje u uvažavanju i poštivanju svih učesnika u saobraćaju. Svi učesnici u saobraćaju teže, na različite situacije, pojave, osobe i događanja, reagirati pozitivno ili negativno, odnosno, nastoje da pojedine postupke, situacije, pojave prihvate ili odbace. Kako će učesnici saobraćaja reagovati i hoće li priхватiti ili odbaciti situacije, pojave i drugo, ovisi u prvom redu o njihovoj općoj, pa i saobraćajnoj kulturi, odnosno, ovisi o tome koliko imaju izgrađene stavove o ponašanju u saobraćaju.

Naše pozitivno ili negativno reagiranje u saobraćajnim situacijama izraz je našeg stava. Često odustajanje od dokazivanja svoga prava pokazuje vozačevu kulturnu i emocionalnu nadmoć te doprinosi sigurnosti saobraćaja.

Upravo o saobraćaju treba zauzeti pozitivne stavove jer negativne je teško promijeniti u pozitivne - oni često postaju stil vožnje, a za neke i način života. Ako se usvoje pozitivni stavovi za učestvovanje u saobraćaju to nosi odgovornost i zahtjeva krajnju ozbiljnost, onda će njegovanje i razvijanje sigurnosnih navika postati sigurnosno koristan automatizam u ponašanju.

Naime, vozač nije odgovoran za tuđe ponašanje nego za svoje, ali kako u saobraćajnim nezgodama stradavaju ne samo oni koji ih skrive nego i nevini, vozač mora izgraditi svoje ponašanje kojim će umanjiti i posljedice tuđih saobraćajnih prekršaja ili kaznenih djela u saobraćaju.

3. NAČELO POVJERENJA

Međusobni odnos učesnika u saobraćaju mora se temeljiti na povjerenu. Solidarnost, međusobno uvažavanje te procjena učesnika u saobraćaju bitan je preduvjet za sigurno ponašanje. Učesnik saobraćaja mora se prepoznati, procijeniti, moraju se znati njegove obaveze i prava, a na temelju toga vozač treba procijeniti i potencijalne opasnosti.

Solidaran vozač mora imati razumijevanja prema postupcima drugih učesnika saobraćaja, čak i onda kada su protivni pravilima ponašanja ili odražavaju nesigurnost u postupanju. Solidarnost i humano postupanje podrazumijevaju pomoći drugome, pa čak i ako ugrožava sebe i druge. Takvi postupci su prije svega pomoći vozaču ili drugom učesniku u saobraćaju koji je pogriješio, ali isto tako i pomoći samom sebi. Dakle, neupitna je ispravnost takvog postupanja u duhu nužne tolerantnosti. Ali to pred svakog vozača ili drugog učesnika u saobraćaju postavlja i dodatnu obavezu. Osim pažnje kako ne bi pogriješio, svaki učesnik u saobraćaju mora stalno procjenjivati nepredvidljive postupke drugog učesnika u saobraćaju i donositi pravovremeno odluke o postupku kojima će ispraviti posljedice njegove pogreške. Tako se ponašajući, svaki učesnik saobraćaja može očekivati da će se i drugi učesnici saobraćaja ponašati na isti način. Pravilno ponašanje učesnika u saobraćaju i uvjerenje da će se i ostali učesnici pravilno ponašati naziva se načelom međusobnog povjerenja. Ono počiva na očekivanju da će se svi učesnici u saobraćaju ponašati kulturno, moralno i postupati kako nalažu propisana saobraćajna pravila, saobraćajni znakovi, saobraćajna svjetla i znakovi ovlaštenih osoba te da će svi učesnici saobraćaja uvijek jasno i nedvosmisleno izraziti svoje namjere u određenoj saobraćajnoj situaciji. Načelo povjerenja je važno za korektni odnos prema drugim učesnicima i sigurnu vožnju.

Međutim, vozač se ne smije bez opreza pouzdati u načelo međusobnog povjerenja da će se svi učesnici u saobraćaju ponašati u skladu s saobraćajnim propisima i pravilima.

Posebno se to odnosi na djecu, slijepce i gluhe osobe kao i osobe iz čijeg ponašanja se unaprijed može zaključiti da nisu sposobne sigurno učestvovati u saobraćaju (npr. alkoholizirane osobe, starije nepažljive osobe i dr.).

Prilikom procjene stepena povjerenja u ponašanje drugog učesnika u saobraćaju, treba uzeti u obzir njegove sljedeće karakteristike:

- starosnu dob - radi li se o djetetu odrasloj ili starijoj osobi, te u skladu s tim predvidjeti njihovo ponašanje
- nivo pažnje - od nepažljive ili nedovoljno koncentrisane osobe u saobraćaju na cesti ne može se očekivati pravilno i sigurno ponašanje
- iskazanu namjeru - pri nejasnom, neodlučnom ili čudnom ponašanju učesnika u saobraćaju ne može se prepoznati namjera, te se ne smije vjerovati u njegovo pravilno ponašanje.

Prema učesnicima saobraćaja na koje se ne može primijeniti načelo povjerenja treba se odnositi s povećanim oprezom. Vozač mora, uz stalno promatranje i vožnjom u pripravnosti za kočenje, izbjegći ugrožavanje tih učesnika.

4. DEFANZIVNA VOŽNJA

Kako u stvarnosti nije uvijek sigurno da će učešćem u saobraćaju drugi učesnici poštovati propisana pravila, jasno i nedvosmisleno izražavati svoju namjeru u saobraćajnoj situaciji te da će reakcije vozača i drugih učesnika u saobraćaju biti promišljene i adekvatne uvjetima vožnje u određenoj situaciji definisano je načelo defanzivne vožnje.

Ponašanje vozača je u velikoj mjeri određeno time što on očekuje da će drugi učesnik u saobraćaju uraditi. Očekivanja budućih ponašanja drugih vozača može biti zasnovano na formalnim pravilima saobraćaja, neformalnim pravilima saobraćaja, izgledu ceste (što je često razlog za razvoj neformalnih pravila) i/ili trenutnom ponašanju drugih vozača.

Postoje vozači i pješaci i dr., koji zbog subjektivnih razloga (neznanje, nepažnja, žurba, umor i slično) reagiraju neočekivano, tj. suprotno pravilima saobraćaja i tako stvaraju incidentne situacije. Da bismo se zaštitili od grešaka, bezobzirnosti, agresivnosti i nepromišljenosti vozača i drugih učesnika u saobraćaju, primjenjujemo strategiju defanzivne vožnje.

U primjeni defanzivnog načina vožnje potrebno je da vozači:

- brzo i sigurno uočavaju saobraćajne situacije (brze i različite promjene),
- prilagođavaju brzinu vožnje uvjetima saobraćaja na cesti,
- manevriraju vozilima vješto i pouzdano prema situacijama,

• reaguju u sekundama i centimetrima da bi izbjegli opasne situacije i saobraćajne nezgode. Osnovno pravilo defanzivne - odbrambene vožnje jest predviđanje situacije koja zbog ponašanja drugih učesnika, vozača obavezuje na povećani oprez.

Za odbrambenu vožnju potrebno je:

- dobro naučiti i usvojiti saobraćajna i sigurnosna pravila,
- shvatiti da je i onda kada se cesta čini „čista“, uvijek moguć nailazak vozila i ljudi, pa i životinja,
- posmatrati vozila u saobraćaju i kao „pikriveno ljudi“, a ne kao gomile željeza,
- uvijek biti psihički spremni preispitivati svoje ponašanje i korigirati ga ako odudara od ponašanja drugih učesnika saobraćaja.

Defanzivnom vožnjom vozač je izložen najmanjem riziku od saobraćajne nezgode. Defanzivni vozač i kada se žuri ne ispušta iz vida situaciju na cesti, ne precjenjuje svoj trenutačni psihofizički kapacitet, te ni za sekundu, a ni metar ne prelazi demarkacijsku crtu iza koje počinje opasnost. Ali prekršaji i kaznena djela u saobraćaju ipak će se događati jer on je toliko kompleksan da mnoštvo učesnika i mnoštvo drugih faktora i uticaja mogu prouzrokovati i neočekivane spletote okolnosti. U težnji za sve većom prevencijom u saobraćaju, načelo defanzivne vožnje dobiva sve važnije mjesto u savremenom cestovnom saobraćaju u kojem je ugroženost ljudskih života i materijalnih dobara još uvijek velika.

5. ZAKLJUČAK

Međusobni odnosi i komunikacija između učesnika u saobraćaju predstavlja osnovni uslov sigurnosti u saobraćaju. Svoje namjere učesnici u saobraćaju moraju iskazati jasno, nedvosmisleno i pravovremeno, davanjem odgovarajućih znakova i postupanjem u skladu sa saobraćajnim pravilima i propisima.

Komunikacija u saobraćaju treba da pojasni namjere vozača i na taj način da smanji nesporazume, frustracije i konflikte. Poboljšana komunikacija olakšava kooperativna ponašanja među vozačima i na taj način stvara pozitivniju društvenu klimu u saobraćaju.

Za vrijeme upravljanja motornim vozilom, neophodno je da vozač bude uvijek koncentrisan na vožnju. Svaki vozač, osim na vožnju, mora maksimalno da se koncentriira i na ponašanje drugih učesnika u saobraćaju i da bude sposoban predvidjeti i pravovremeno reagirati na to ponašanje.

Na matrici reagovanja vozača na predvidive i nepredvidive i očekivane i neočekivane prepreke zasniva se nivo komunikacije učesnika u saobraćaju. Taj nivo bitno zavisi od saznanja o mogućim propustima učesnika u saobraćaju i kreatora saobraćajnih uslova, a još više od iskustava dobijenih defanzivnim sticanjem iskustava nakon položenog vozačkog ispita.

Promovisanje pozitivnih stavova u sigurnosti saobraćaja značajno utiče na unapređenje odnosa između učesnika u saobraćaju. Vozači koji svojim postupcima daju pozitivne primjere imaju veliko poštovanje od strane drugih učesnika u saobraćaju.

Jedno od temeljnih načela učestvovanja u saobraćaju je da uvijek morate biti vidljivi drugim vozačima, a vaši postupci moraju biti jasni za sve učesnike u saobraćaju!

6. LITERATURA

- [1] Gledec, M.: Defanzivna vožnja, Središte napredne vožnje, Zagreb, 2000.
- [2] Inić, M.: Bezbednost drumskog saobraćaja, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2001.
- [3] Lindov, O.: Saobraćajna kultura, Fakultet za saobraćaj i komunikacije i Pedagoški fakultet, Sarajevo, 2012.
- [4] Zagorac, J.- Perotić, V.: Prometna psihologija i kultura, Škola za cestovni promet, Zagreb, 1997.
- [5] Smailhodžić, A.: Međusobni odnosi učesnika u saobraćaju, Bihamkauto, Sarajevo, br. 23 (2009), str. 26-27.
- [6] Priručnik za licenciranje kadrova u procesu osposobljavanja kandidata za vozače, Agencija za bezbednost saobraćaja Republike Srbije, Beograd, 2012.

5. STATISTIČKI PRIKAZ POVREĐIVANJA U SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA NA PODRUČJU ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA

Autor: Adis Imamović, dipl. ing. saobraćaja/prometa

Rezime

Na osnovu podataka Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu godišnje od posljedica saobraćajnih nezgoda smrtno strada oko 1,3 miliona ljudi, dok oko 30-50 miliona bude povrijeđeno. Ukoliko se ovakav trend nastavi u narednom periodu procjene su da će do 2020 godine broj smrtno stradalih u saobraćajnim nezgodama biti treći po redu najčešći uzročnik svih nasilnih smrti. Analizirajući broj povrijeđenih lica po starosnoj strukturi na području Zeničko-dobojskog kantona u vremenskom periodu 2005. -2011. godine, može se konstatovati da je broj povrijeđenih do 25 godina u posmatranom periodu 39 % od ukupnog broja povrijeđenih lica. Imajući u vidu da se u ovoj kategoriji nalaze djeca predškolskog i školskog uzrasta kao i omladina, ovaj pokazatelj ukazuje da je najugroženija kategorija stanovništva upravo mlađa populacija. Ukoliko se izvrši analiza povređivanja prema tome u kojem svojstvu se povrijeđeni nalazio u saobraćaju uočava se da su od ukupnog broja povrijeđenih u saobraćajnim nezgodama 21 % pješaci. Na osnovu ovih podataka može se tvrditi da su najugroženija lica u saobraćaju pješaci kao i osobe starosne dobi do 25 godina. Razlozi za ovakvo stanje u saobraćaju u Bosni i Hercegovini su višestruki. Ukoliko se prihvate troškovi saobraćajnih nezgoda u FBiH doći ćemo i do finansijskih gubitaka koji su nastali kao posljedica saobraćajnih nezgoda koje su se desila na području Zeničko-dobojskog kantona a iste iznose 362.683.320,00 KM. Uzroke ovakvog stanja treba tražiti prije svega u Zakonskoj regulativi kao i u načinu primjene upravljačkih mjera.

KLJUČNE RIJEČI: POVRIJEĐENI U SAOBRAĆAJNIM NEZGODAMA, ZAKON U SAOBRAĆAJU, PJEŠACI U SAOBRAĆAJU, TROŠKOVI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA.

Abstrakt

Based on the data of the World Health Organization in the world, annually as a result of traffic accidents killed about 1.3 million people around 30-50 million are injured. If this trend continues in future estimates are that by 2020 the number of fatalities in road accidents will be the third most common cause of violent death. Analyzing the number of injured persons by age structure of the Zenica-Doboj Canton in the period 2005-2011, it may be concluded that the biggest number of injured people are 25 years of age and younger. In this period, 39% of the total number of injured persons are in this category. Bearing in mind that in this category are children of preschool and school age children and teenagers, this indicator suggests that the most vulnerable categories of people is younger population. If you analyze it by touching the capacity in which there are injured in traffic can be seen that the total number of people injured in road accidents, are pedestrians - 21%. Based on these data, it can be argued that the most vulnerable persons in traffic are pedestrians and persons aged 25 years. The reasons for this state of traffic in Bosnia and Herzegovina are multiple. If you analyse the costs of traffic ²accidents in the Federation and we will come to the financial losses incurred as a result of traffic accidents that have occurred in the area of Zenica-Doboj Canton and the same amount of KM 362,683,320.00. The causes of this situation should be sought primarily in legislation and in the manner of application of control measures.

KEY WORDS: *injured in a traffic accident, traffic laws, pedestrians in traffic, costs of road accidents.*

¹ MUP ZE DO Kantona

1. DEFINISANJE PROBLEMA

Problem bezbjednosti u saobraćaju predstavlja globalni problem u svijetu. Koristeći podatke Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu na godišnjem nivou od posljedica saobraćajnih nezgoda smrtno strada 1,3 miliona ljudi dok 30-50 miliona¹ bude na neki način povrijeđeno. Ukoliko se ovaj trend nastavi u narednom periodu, kao uzrok smrti u saobraćajnim nezgodama bit će treći po redu najčešći uzročnik svih nasilnih smrти. Da bi se pristupilo rješavanju ovog društvenog problema prije svega potrebno je na pravilan način prikupiti relevantne podatke kako bi se na adekvatan način primjenom određenih mjera ovaj problem doveo u podnošljive granice.

Statističke podatke o broju i strukturi saobraćajnih nezgoda kod nas posjeduju jedino Ministarstva unutrašnjih poslova iako im to nije isključiva nadležnost. Ostale institucije kao što su Ministarstva prometa ili zdravstvene organizacije koriste isključivo podatke koje prikuplja i obrađuje Ministarstvo unutrašnjih poslova. Problem koji se javlja kada je u pitanju korištenje podataka od strane zdravstvenih organizacija jeste taj što MUP-ovi u statističkoj obradi ne poklanjaju dovoljnu ili nikakvu pažnju vrstama povreda nego ih samo klasifikuju na teške i luke povrede. Iz tog razloga zdravstvenim organizacijama ti statistički podaci nisu od velike važnosti. Nadalje, nepostojanje jedinstvenog načina prikupljanja i obrade statističkih podataka o saobraćajnim nezgodama na području Bosne i Hercegovine onemogućava jedinstven i sistematičan pristup ovom problemu. Ne postojanje jedinstvenog načina obrade podataka saobraćajnih nezgoda daje utisak da se ovom problemu ne pridaje značajna pažnja.

2. PREDMET ISTRAŽIVANJA I OGRANIČENJA

Predmet istraživanja je bio prikupljanje i obrada saobraćajnih nezgoda na području Zeničko-dobojskog kantona ali ograničena samo na saobraćajne nezgode u kojima je došlo do povređivanja lica. U ovom radu nisu prikupljeni podaci o saobraćajnim nezgodama prilikom kojih je kao posljedica bila samo materijalna šteta na vozilima i objektima. Cilj je bio obraditi podatke o saobraćajnim nezgodama te ih prezentirati kako po stepenu povreda i starosnoj strukturi povrijeđenih tako i prema ulozi koju su imali povrijeđeni u ovim saobraćajnim nezgodama. Ograničenja se ogledaju u pogledu teritorije koja je obrađivana kao i vremenskom periodu. Naime, saobraćajne nezgode koje su ovom prilikom obrađene dogodile su se na području Zeničko-dobojskog kantona i to u vremenskom periodu od 2005 do 2011 godine.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Prikupljanje statističkih podataka bazirano je isključivo na podacima kojima je raspolagalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. Pri tome potrebno je naglasiti da tom prilikom nisu obuhvaćeni podaci o smrtno stradalim licima nakon 30 dana od dana nastanka saobraćajne nezgode. Imajući u vidu ne postojanje jedinstvenog Pravilnika i načina prikupljanja podataka na području Bosne i Hercegovine, podaci koje posjeduje MUP jesu obrađeni na način kako se to obrađuje na području Federacije Bosne i Hercegovine. Prikupljeni podaci analizirani su sa dva aspekta i to: prema vrstama povreda i ulozi učesnika u saobraćajnoj nezgodi i prema starosnoj strukturi povrijeđenih.

Broj povrijeđenih lica prema vrstama povrede i ulozi koju su isti imali u saobraćajnoj nezgodi prikazan je u tabeli 1.

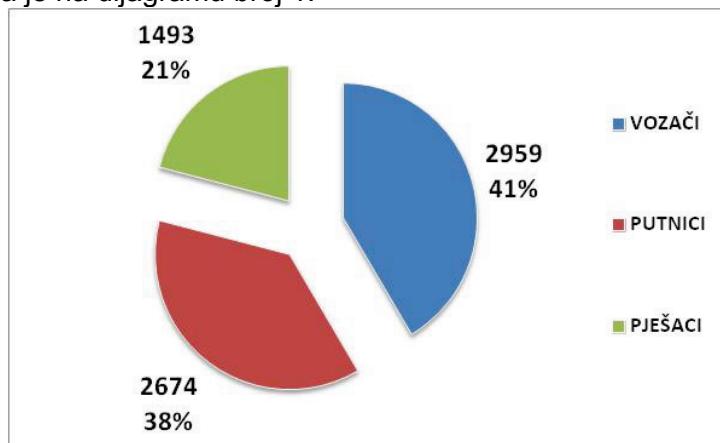
¹ www.who.int

Tabela 1. Broj povrijeđenih lica po vrstama povreda i ulozi povrijeđenog lica u saobraćajnoj nezgodi.

Sudionici u saobraćajnim nesrećama			U NASELJU				VAN NASELJA				UKUPNO			
			Ukupno nastradal a lica	Poginulo	Teže povrijeđeno	Lakše povrijeđeno	Ukupno nastradal a lica	Poginulo	Teže povrijeđeno	Lakše povrijeđeno	Ukupno nastradal a lica	Poginulo	Teže povrijeđeno	Lakše povrijeđeno
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4		
VOZAČI	1	Putnički automobil	1263	25	186	1052	977	66	259	652	2240	91	445	1704
	2	Teretni automobil	38	1	8	29	52	4	8	40	90	5	16	69
	3	Autobus	4	0	0	4	7	0	3	4	11	0	3	8
	4	Traktor	15	5	7	3	16	7	7	2	31	12	14	5
	5	Motocikl	227	6	67	154	77	10	32	35	304	16	99	189
	6	Bicikl	196	4	46	146	31	3	10	18	227	7	56	164
	7	Zaprežna vozila	3	1	0	2	2	0	1	1	5	1	1	3
	8	Ostalo	36	2	11	23	15	0	3	12	51	2	14	35
I UKUPNO (1-8)			1782	44	325	1413	1177	90	323	764	2959	134	648	2177
PUTNICI	9	Putnički automobil	1321	13	164	1144	1083	48	274	761	2404	61	438	1905
	10	Teretni automobil	15	0	6	9	33	2	6	25	48	2	12	34
	11	Autobus	18	0	0	18	27	1	2	24	45	1	2	42
	12	Traktor	8	3	3	2	5	1	0	4	13	4	3	6
	13	Motocikl	42	1	11	30	11	1	3	7	53	2	14	37
	14	Bicikl	8	0	1	7	3	1	1	1	11	1	2	8
	15	Zaprežna vozila	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	16	Ostalo	58	1	8	49	42	2	15	25	100	3	23	74
II UKUPNO (9-16)			1470	18	193	1259	1204	56	301	847	2674	74	494	2106
III Pješaci (svega)			1249	30	273	946	244	33	77	134	1493	63	350	1080
IV UKUPNO (I+II+III)			4501	92	791	3618	2625	179	701	1745	7126	271	1492	5363

Uvidom u Tabelu 1. vidljivo je da je u periodu od 2005. – 2011. godine na području Zeničko-dobojskog kantona povrijeđeno ukupno 7.126 lica. Od tog broja smrtno stradalih je 271, teško povrijeđenih lica je 1492 dok je 5363 lica zadobilo lakše tjelesne povrede.

Analizom povrijeđenih lica prema svojoj ulozi koju su imali kao učesnici u saobraćajnim nezgodama prikazana je na dijagramu broj 1.

Dijagram broj 1. Povrijeđeni u saobraćajnim nezgodama

Uvidom u Dijagram broj 1. vidljivo je da od ukupnog broja povrijeđenih lica 21% zauzimaju pješaci. Ukoliko se izvrši poređenje sa velikim brojem zemalja Evropske unije¹(Francuska 12%, Austrija 16%, Njemačka 14%, Italija 13%, Norveška 10%, Španija 15%, Švedska 12%) ili Sjedinjenim Američkim Državama (11 %), vidljivo je da je broj povrijeđenih pješaka u saobraćajnim nezgodama na području Zeničko - dobojskog kantona sa negativnim trendom. Ovaj procenat povrijeđenih pješaka u saobraćajnim nezgodama svrstava Zeničko- dobojski kanton u grupu zemalja Afričkog kontinenta ili zemalja Bliskog istoka. Iz samog poređenja vidljivo je da je u zemljama sa velikom stepenom motorizacije broj povrijeđenih pješaka znatno manji u odnosu na zemlje koje nemaju veliki broj registrovanih vozila. To jasno ukazuje da se naučnim, planskim i sistematičnim pristupima ovim problemima broj stradalih lica može svesti na razumnu mjeru.

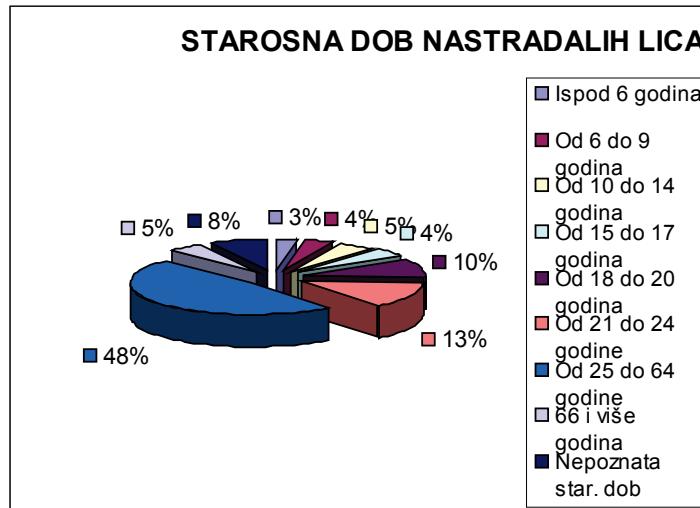
Analize starosne strukture povrijeđenih lica prikazane su u tabeli 2.

Tabela 2. Starosna struktura povrijeđenih lica

STAROSNA DOB NASTRADALIH OSOBA	U NASELJU				VAN NASELJA				UKUPNO			
	Ukupno nastradala lica	Pognuto	Teže povrijeđen o	Lakše povrijeđen o	Ukupno nastradala lica	Pognuto	Teže povrijeđen o	Lakše povrijeđen o	Ukupno nastradala lica	Pognuto	Teže povrijeđen o	Lakše povrijeđen o
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4
Ispod 6 godina	142	2	16	124	61	5	7	49	203	7	23	173
Od 6 do 9 godina	219	1	49	169	57	4	13	40	276	5	62	209
Od 10 do 14 godina	283	2	39	242	78	1	37	40	361	3	76	282
Od 15 do 17 godina	232	1	24	207	72	2	15	55	304	3	39	262
Od 18 do 20 godina	465	9	79	377	232	15	53	164	697	24	132	541
Od 21 do 24 godine	608	8	81	519	333	17	86	230	941	25	167	749
Od 25 do 64 godine	2040	58	362	1620	1406	111	381	914	3446	169	743	2534
66 i više godina	237	7	74	156	101	14	27	60	338	21	101	216
Nepoznata star. dob	275	4	67	204	285	10	82	193	560	14	149	397
UKUPNO (1-12)	4501	92	791	3618	2625	179	701	1745	7126	271	1492	5363

Iz Tabele 2. vidljivo je da je broj povrijeđenih lica starosne dobi do 25 godina procentualno oko 39 %. Posebno zabrinjava činjenica da od tog broja 12 % povrijeđenih otpada na djecu predškolskog i školskog uzrasta do 15 godina starosti, a što je prikazano u Dijagramu broj 2.

¹ www.who.int

Dijagram broj 2. Starosna dob povrijeđenih

Problemu povrijeđenih lica do 25 godina treba obratiti naročitu pažnju iz razloga što je to najugroženija grupa učesnika u saobraćaju.

Jedan od uzroka stradanja velikog broja djece predškolskog i školskog uzrasta do 15 godina treba tražiti u načinu organizovanja obrazovnog sistema u našoj zemlji. Naime, u toku obrazovnog procesa, saobraćajnoj edukaciji se ne pridaje nikakva pažnja te iz tog razloga su djeca nedovoljno upoznata sa posljedicama koje prističu iz nepoštivanja saobraćajnih pravila i propisa. Iz tog razloga obrazovne institucije koje rade na izradi planova i programa predškolskog i školskog obrazovanja morale bi u svoje planove predvidjeti i saobraćajnu edukaciju. Imajući u vidu da je veliki broj mlađih vozača u rizičnoj grupi, zakonska rješenja bi trebala biti usmjerena na ovu grupu učesnika u saobraćaju u smislu određenih ograničenja, zabrana, stimulacija ili represije za one koji poštuju ili ne saobraćajna pravila i propise.

Saobraćajne nezgode pored svojih socioloških problema imaju i svoje velike finansijske efekte. Rezultati istraživanja koje su proveli JP Ceste Federacije BiH zajedno sa Fakultetom za saobraćaj i komunikacije Sarajevo i SWEROAD-om, provedeno 2011. godine pokazali su finansijske efekte saobraćajnih nezgoda prikazanih u tabeli 3.

Tabela 3. Ukupni troškovi prema posljedici¹

Posljedica nesreće	Troškovi nezgode ⁸ (KM)		Troškovi žrtve (KM)			Totalni Troškovi <u>Uključujući</u> troškove nesreće (KM)	Totalni Troškovi <u>Isključujući</u> troškove nesreće ⁹ (KM)
	Imovinsko oštećenje	Administracija	Izgubljeni učinak	Medicinski troškovi	Ljudski troškovi		
Smrtno stradali	9.831	10.479	192.742	4.997	55.367	273.416	253.106
Teško ozlijedjeni	6.101	993	56.043	6.399	31.221	100.751	93.665
Lakše ozlijedjeni	2.435	1.080	19.472	1.144	1.649	25.780	22.265

Koristeći rezultate iskazane u Tabeli 3. kao i podatke iz Tabele 1. može se utvrditi da su saobraćajne nezgode koje su se dogodile na području Zeničko-dobojskog kantona u vremenskom periodu od 2005. – 2011. godine ukupno koštale **362.674.368 KM**. Ovdje posebno napominjemo da su ovo samo saobraćajne nezgode u kojima je došlo do povređivanja lica dok nisu obrađivane nezgode u kojima je pričinjena materijalna šteta.

Imajući u vidu prosječne budžete za Zeničko-Dobojski kanton u posljednje tri godine može se konstatovati da je u periodu 2005. – 2011. godine šteta koja je pričinjena u saobraćajnim nezgodama, posmatrajući, samo povrijeđena lica iznosila oko 1,5 godišnjih budžeta kantona.

¹ Troškovi saobraćajnih nezgoda u FBiH, JP Ceste Federacije BiH, Fakultet za saobraćaj i komunikacije, SWEROAD, Sarajevo, 2011

4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U vremenskom periodu od 2005.- 2011. godine na području Zeničko-Dobojskog kantona dogodilo se 7.126 saobraćajnih nezgoda, kojom prilikom je 271 lice smrtno stradalo, 1.492 zadobilo teške i 5.363 lica lakše tjelesne povrede.

Od ukupnog broja povrijeđenih lica 21 % su pješaci, 41 % vozači i 38 % putnici u vozilu. Posmatrajući starosnu strukturu 39 % povrijeđenih je mlađe od 25 godina a od tog broja 12 % su djeca predškolskog i školskog uzrasta do 15 godina.

Prema broju povrijeđenih pješaka Zeničko-dobojski kanton je znatno iznad Evropskog prosjeka povrijeđenih i spada u grupu zemalja Bliskog istoka i Afrike.

Nepostojanje jedinstvenog načina prikupljanja i obrade podataka o saobraćajnim nezgodama predstavlja prvi problem na ozbiljnijem pristupu rješavanja ovog problema. Pored toga, na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji tijelo koje bi imalo prioriteten zadatak provođenje planskih aktivnosti na poboljšanju u oblasti bezbjednosti saobraćaja. Zakon o sigurnosti saobraćaja na cestama u BiH iako je doživio svoje treće izmjene još uvijek sadrži određene nedorečenosti, nedostatke i upoštenosti. Ministarstva prometa i komunikacija na svim nivoima vlasti nemaju posebne odjele koje sa bave bezbjednošću saobraćaja.

Saobraćajne nezgode se mogu spriječiti. Vlade na svim nivoima vlasti moraju poduzeti mjere za rješavanje sigurnosti na cestama na planski i sistematičan način a koji zahtijeva učešće više sektora (prijevoz, policija, zdravstvo, obrazovanje).

5. PRIJEDLOG MJERA

U cilju poboljšanja stanja u oblasti bezbjednosti saobraćaja trebalo bi uvesti slijedeće kratkoročne mjere:

- Izrada Nacionalnog programa u oblasti bezbjednosti saobraćaja
- Formiranje Vijeća za bezbjednost saobraćaja
- Sistematisovati i dosljedno primjeniti smjernice EU
- Pooštiti kaznenu politiku i u sferi novčanih kazni i u sferi kaznenih bodova
- Jasno definisati nadležnosti pojedinih organa
- Precistiti tekst zakona i otkloniti uočene nedostatke
- Preciznije definisati način polaganja vozačkih ispita
- Posvetiti veću pažnju vozačima sa nedovoljnim iskustvom.
- U planove i programe predškolske i školske djece predvidjeti edukaciju u oblasti bezbjednosti saobraćaja.

6. LITERATURA

- [1] Lipovac,K.,M.Vujanić,D.Mladenović I M.Nešić:PROCES DONOŠENJA NOVOG ZAKONA O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA SA SMERNICAMA ZA KLJUČNE OBLASTI
- [2] Imamović A., Dobo A. : Problemi u primjeni ZOOBS-a na putevima BiH sa prijedlogom mogućih rješenja, Zbornik radova MJESTO I ULOGA LOKALNE ZAJEDNICE U BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA, Doboj, 2008, (str.49-53).
- [3] PRIORITIES IN EU ROAD SAFETY, Commission of the European Communities, COM(2000) 125 final, Brisel, 2000.
- [4] GLOBAL STATUS REPORT ON ROAD SAFETY:Time for action, Department of Violence & Injury Prevention & Disability, Geneva, 2009
- [5] TROŠKOVI SAOBRAĆAJNIH NEZGODA U FBiH, JPCeste Federacije BiH,Fakultet za saobraćaj i komunikacije,SWEROAD, Sarajevo, 2011
- [6] Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH,Sl.glasnik BiH br:6/06 75/06, 44/07, 84/09 i 48/10,
- [7] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2005 godinu, 2005
- [8] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2006 godinu, 2006
- [9] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2007 godinu, 2007
- [10] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2008 godinu, 2008
- [11] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2009 godinu, 2009
- [12] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2010 godinu, 2010
- [13] Izvještaj MUP-a ZE DO KANTONA za 2011 godinu, 2011

6. NEOPHODNOST MODERNIZACIJE TEHNIČKIH PREGLEDA

Autor: mr. sc. Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica

UVOD

Usluge koje stanice za tehnički pregled pružaju na području Federacije BiH najvećim dijelom obuhvataju preglede svih vrsta vozila, to jest putničkih, teretnih i specijalnih. Na stanicama je pri tom moguće obaviti slijedeće vrste pregleda:

- Redovan tehnički pregled
- Periodični tehnički pregled
- Tehnički pregled o ispunjavanju tehničko-eksploatacijskih uvjeta,
- Vanredni tehnički pregled.

Stanice tehničkih pregleda kao proširenje svojih usluga vrlo često nude i:

- ispitivanje i kontrolu analognih i digitalnih tahografa,
- certificiranje (atest) vozila,
- tehnički servis za homologaciju vozila,
- pregled vozila za dobijanje CEMT dozvola,
- brzi servis za neke manje popravke na vozilima.

KARAKTERISTIKE SAVREMENIH VOZILA I NJIHOVA KONSTRUKCIJA

Savremena vozila, danas, predstavljaju prave male laboratorije sastavljene od niza uređaja i opreme koja omogućava sigurnu vožnju, kvalitetno upravljanje, željeni komfor za putnike, lagano podržavanje svih zahtjeva za korištenja vozila, dobar nadzor nad okolnim prostorom oko vozila, stabilne karakteristike vozila i nakon dugog korištenja istih, kao i ekološke osobine korištenja vozila, bilo po pitanju materijala od kojih su vozila izgrađena, bilo po pitanju korištenja goriva s ciljem smanjenja zagađenja okoline. Sve ovo je omogućeno korištenjem savremenih tehnologija pri dizajniranju novih vozila, pri njihovoј izradi, korištenju i zbrinjavanju nakon isteka njihovog životnog vijeka.

Da bi sve ovo bilo moguće u vozila se ugrađuje sve više opreme, posebno elektronske opreme, koja omogućava zadovoljavanje navedenih zahtjeva. Istovremeno, i starija vozila, koja se još uvijek koriste, se dograđuju, prepravljaju i opremaju u skladu sa novim zahtjevima, kao i propisima koji su sve strožiji i rigorozniji.

Tako je danas prosto nezamislivo da se koriste vozila koja nisu snabdjevena modernom elektroničkom opremom, senzorima različitih vrsta, procesorima za čitav niz različitih namjena, različitim „pametnim“ uređajima koji omogućavaju zaštitu vozača ali i svih ostalih učesnika u saobraćaju. Same komandne table na vozilima su prepune različitih signalnih sijalica, ikona, prikaza sa različitim skraćenicama, koje su pojašnjene u uputstvima za korištenje vozila. Nažalost tržišna konkurenca je uticala da svi proizvođači pokušavaju različitim nazivima istih uređaja i opreme da privuku kupce. Tu su tako korišteni brojni izrazi od kojih su samo neki npr.: ABS, ASR, APS, ASSYST, 4WD, AWD, ETC, EBV, ESP, GPS, RDS, DBC, SBC, ACDIS, ASSIST, TIPTRONIC, CRUISE CONTROL, GPS, PA, RDS, TIPTRONIC, TEMPOMAT i tome slično.

NEOPHODNOST MODERNIZACIJE TEHNIČKIH PREGLEDA

Danas, stanice tehničkih pregleda uglavnom koriste opremu staru preko deset, pa i petnaest godina. Ta oprema je zadovoljavala zahtjeve propisane Pravilnikom o uslovima rada, organizacionim i drugim uslovima za rad stanica tehničkih pregleda, Službene novine FBiH, broj 51/06 , 11/09.

Na stanicama za tehnički pregled vozila obavezni uređaji su:

a) za kontrolu kočnog sistema vozila sa:

- ✓ valjcima kojima se istovremeno mjeri sila kočenja na obodu točka kod motornih i priključnih vozila i utvrđuje posebno za lijevu i desnu stranu iste osovine, sa ugrađenim vagama;
- ✓ dinamometrom za mjerjenje sile pritiskanja na papučicu radne i pomoćne kočnice;
- ✓ mjernim uređajima za mjerjenje pritiska zraka u kočnim instalacijama zračnih kočnica (samo za teška vozila);
- ✓ uređaji za mjerjenje usporedba vozila na poligonu.

b) za kontrolu svjetlosnih uređaja:

- ✓ regloskop s ugrađenim svjetlomjerom koji omogućuje utvrđivanje podešenosti kratkih i dugih svjetala i mjerjenje intenziteta svjetlosti. Regloskop mora biti postavljen na nивелirano postolje sa ugrađenom vizirnom napravom.

c) za kontrolu emisije izduvnih gasova:

- ✓ za mjerjenje zatamnjenoosti izduvnih gasova diesel motora koji mora posjedovati programsku opremu za vođenje ispitivanja i mogućnost ispisa rezultata mjerena;
- ✓ za mjerjenje sastava (koncentracije) izduvnih gasova (CO, λ, HC, NOx, CO2) benzinskih motora koji moraju posjedovati programsku opremu za vođenje ispitivanja i mogućnost ispisa rezultata mjerena;

d) manometar za kontrolu pritiska zraka u pneumaticima.

e) fonometar za mjerjenje buke vozila i jačine zvuka sirene vozila

Mjerni uređaji u stanicama tehničkog pregleda moraju biti periodično ispitani ili baždareni od strane ovlaštene laboratorije na mjestu tehničkog pregleda, a u skladu sa važećim propisima iz oblasti mjeriteljstva. Ispravnost uređaja dokazuje se odgovarajućom potvrdom - certifikatom i zaštitnim znakom-markicom koju izdaje ovlaštena laboratorija.

Stanica za tehnički pregled mora biti opremljena suvremenom opremom za utvrđivanje tehničke ispravnosti vozila sa računarskom podrškom (sa internet konekcijom) za automatsku obradu izmјerenih vrijednosti, njihovo pohranjivanje u bazu podataka i mogućnost ispisa rezultata mjerena uključujući i grafički prikaz.

Obzirom na navedene uređaje i opremu koja se danas koristi na stanicama tehničkih pregleda, može se konstatovati da je teško ostvariti kvalitetan i sveobuhvatan tehnički pregled novih vozila. Čak i uz dobro educiran i uvježban kadar uposlen na stanicama.

Da bi bilo moguće kvalitetno, pouzdano i sigurno izvršiti tehničke preglede savremenih vozila neophodno je i da se stанице osposobe za takve preglede. To prije svega podrazumijeva opremu koja omogućava kvalitetan i brz pregled vozila, lako provođenje tehničkog pregleda uz zahtjevanu preciznost, sprječavanje manipulacija sa ostvarenim rezultatima ispitivanja, kao i kvalitetno pohranjivanje rezultata uz mogućnost njihovih kvalitetnih analiza. Kako za stanicu, tako i za vlasnike vozila, ali i za proizvođače vozila.

Drugim rječima, sve je jasnije da postaje izražena potreba za detaljnim pregledima vozila uz minimalne greške ispitivanja, kao i potreba za bržom ispitnom procedurom. To se može ostvariti samo sa novim ispitnim uređajima koji mogu da koriste podatke povezivanjem sa ECU jedinicama smještenim u vozilima. Tu se prije svega misli na OBD sistem, kao obvezni dio opreme savremenih vozila, ali i niz drugih elektronskih uređaja ugrađenih u istim.

Ti novi uređaji mogu se vidjeti npr. kod MAHE, gdje koriste novu FVI (Fair vehicle inspection) tehnologiju kroz serije uređaja: MBT 1000 Series, MBT 2000 Series, pa sve do MBT 7000 Series, Slika 1., ali i mobilnu aplikaciju navedenih uređaja.

Slika 1. Prikaz modernih uređaja i rasporeda opreme za mala i velika vozila „MAHA“

Ovi uređaji omogućuju: online zakazivanje pregleda, brzo i detaljno ispitivanje vozila sa transparentnim prikazom mjerениh rezultata, ručno vođen automatizovan servisni proces, raspoloživost svih relevantnih podataka u jednom sistemu (istorija vozila) kroz optimalan pristup kupcu korištenjem raspoloživih podataka i vrednovanja, kao i redovan tok informacija o novostima ili promjenama na vozilima od strane proizvođača vozila.

Takvu modernu opremu nudi i firma CARTEC kako je to prikazano na Slici 2.

Slika 2. BDE 4504 G SC - 16 t – Tester kočenja s valjcima za aute i kamione do 16 t osovinskog opterećenja

Uz neophodnost nabavke novih modernih uređaja koji će omogućiti ispravan pregled savremenih vozila istovremeno je neophodno obezbijediti sigurno i kvalitetno pohranjivanje podataka i njihov prijenos do ovlaštenih institucija kako bi se mogle izvršiti valjane i pouzdane analize. Potrebno je uvesti sistem kvaliteta ISO/IEC 27001:2005 za zaštitu informacionih podataka, kako bi na najbolji način ti podaci mogli biti dalje iskorišteni. Pohranjene baze podataka o ispitivanjima vozila trebaju postati osnova za dalje planiranje razvoja bezbjednosti saobraćaja, kvaliteta i brojnosti stanica za tehničke preglede, broja i stručnosti uposlenika u tim stanicama, a istovremeno kroz sve to i uticaja na zaštitu okoline kao nečeg o čemu je neophodno sve više razmišljati i raditi na njegovom poboljšanju.

Naime, savremenija oprema kroz povećanu pouzdanost i tačnost podataka o pregledanim vozilima omogućuje i bolje procjenjivanje štetnih uticaja od korištenja takvih vozila u društvu. Time stanice tehničkih pregleda mogu direktno da utiču na zaštitu okoline.

Istovremeno, pouzdani i kvalitetni rezultati pregleda vozila omogućavaju i kvalitetnu bazu podataka za proizvođače vozila, koji te podatke mogu da iskoriste kao vrlo važne podatke iz realnih eksploatacionih uslova vozila. Time se dakle utiče na polazne podatke za eventualni redizajn vozila ili kao posebno dobra osnova za dizajniranje novih proizvoda, posebno s aspekta elemenata kočnica, upravljačkog sistema, rada motora ili sistema ovjesa vozila.

Modernizovane stanice tehničkih pregleda bi omogućile i poboljšanje ostalih usluga koje stanice obavljaju, a kao što su: homologacija vozila, certificiranje vozila ili brzi servisi s neposrednom kontrolom svih izvršenih prepravki i popravki na vozilima.

ZAKLJUČAK

U ovom radu je ukazano na neophodnost modernizacije stanica tehničkog pregleda vozila. Ispravnom, kompletном i modernom opremom i uređajima ugrađenim na stanici tehničkih pregleda omogućuje se najkvalitetniji pregled svih vrsta vozila i starijih, ali i ovih savremenijih, koji zahtijevaju novije, kvalitetnije i preciznije uređaje za pregled vozila. Time se direktno utiče na pozdanost pregleda, njihovu tačnost, pohranu i moguće kasnije korištenje za planiranje novih bezbjednosnih mjera u saobraćaju ili za kvalitetnije projektovanje samih vozila od strane proizvođača. Ujedno, moderniji i kvalitetniji uređaji na stanici na taj način utiču i na smanjenje negativnog uticaja na okolinu.

Stručno osoblje, neophodno za korištenje tih savremenijih uređaja će savjesnim radom pri pregledu vozila onemogućiti da se u saobraćaj uključe vozila koja su neispravna. Time najdirektnije utiču na smanjenje saobraćajnih nezgoda, a to je najveći doprinos smanjenju negativnog uticaja na okolinu.

Sama stanica tehničkog pregleda opremljena savremenijom i modernijom opremom smanjuje svoj uticaj na okolinu jer se ista mora koristiti i održavati urednije. Savremenija oprema obezbeđuje nastajanje manjih količina otpada. Otpad na stanici čini npr. otpadno ulje, papiri, ostaci tonera, informatičke opreme, izduvni gasovi od vozila koji se pregledaju, kao i bilo koji drugi otpad koji nastaje radom stanice.

Dakle, kao i svaka druga djelatnost i stanice tehničkih pregleda mogu opremom i svojim radom da doprinose smanjenju negativnog uticaja na okolinu, normalno, ukoliko se o svemu navedenom u ovom radu povede računa od strane uposlenika i vlasnika stanice.

LITERATURA

- [1] „Ekološki aspekti tehničkih pregleda, Semir Selimović, dipl.ing.maš., Stručni bilten broj 19. IPI Zenica, juli/srpanj 2012.godine
- [2] Brošura „Motor Vehicle Safety Test Lane – PROFI EUROSYSTEM“, MAHA Maschinenbau Haldenwang GMBH & Co. KG. Haldenwang, 2013.
- [3] Brošure „Test lane for cars – Combiline/Videoline“, „Roller brake testers BDE for trucks“, CARTEC, Snap-on Equipment GmbH, Pfungstadt, 2013.

